

**Archiwum Partii Politycznych
Instytut Studiów Politycznych
Polskiej Akademii Nauk**

Sygnatura:

1.6/1

Tytuł:

**Chrześcijańska Demokracja - Stronnictwo Pracy
- 1994 r.**

Sygn. 1.6/1 - Chrześcijańska Demokracja - Stronnictwo Pracy - 1994 r.

Spis zawartości:

I.p.	nazwa	nr karty początkowej
1	Regulamin obrad V Kongresu ChDSP /projekt/, luty 1994, s. 2;	1
2	Statut ChDSP, VI Kongres ChDSP, 19-20.02.1994, s. 11;	3
3	Informacja o postanowieniach VI Kongresu ChDSP, , s. 2;	14
4	Deklaracja programowa ChDSP, , s. 2;	16
5	Druk ulotny z oświadczeniem Zarządu Okręgu Warszawskiego ChDSP z dn. 18.03.1994 oraz informacjami o partii i zaproszeniu do współdziałania, , s. 2;	18
6	Władze ChDSP, , s. 4;	20
7	„Poradnik organizacyjny. Do użytku wewnętrznego”, listopad 1994, s. 20;	24
8	„Dokumenty programowe Chrześcijańskiej Demokracji – Stronnictwa Pracy”, w tym: 1. Deklaracja programowa z VI kongresu z 20.02.1994 r.; 2. Zarys Programu uchwalony przez Radę Naczelną 10.12.1994 r., grudzień 1994, s. 16;	44
9	Deklaracja członkowska, b.d., s. 2;	60

Stan na marzec 2023 r.

Regulamin obrad V Kongresu ChDSP /projekt/

181
um Partii Politycznych

Rozdział I

1. W V Kongresie uczestniczą z głosem stanowiącym:
  - a) delegaci wybrani w kołach na podstawie ordynacji wyborczej uchwalonej przez Radę Naczelną ChDSP w dniu 9 października 1993 r.;
  - b) Prezes Stronnictwa.
  - c/ członkowie Rady Naczelnej wybrani na IV Kongresie
  - d/ Seniorzy Założyciele Stronnictwa, którzy w dniu 12 lutego 1989 r. odwiesili Stronnictwo - liczą się do quorum o ile przyjadą na V Kongres na podstawie uchwały Rady Naczelnej z dnia 23 stycznia 1994 r.
2. Poza wyborami do władz Stronnictwa głosowania są jawne. Na wniosek poparty przez co najmniej 1/10 delegatów, prowadzący zebranie zarządza głosowanie tajne.
3. Sposób przeprowadzenia wyborów określa regulamin wyborczy.
4. Głosowanie jawne odbywa się przez podniesienie mandatu.

Rozdział II
Prezydium Kongresu

1. Prezydium Kongresu stanowią: Przewodniczący, 2 zastępców i sekretarz wybrani na Kongresie.
2. Do obowiązków Prezydium należy:
  - a) zaproponowanie porządku obrad i przeprowadzenie głosowania nad jego przyjęciem;
  - b) sprawne przeprowadzenie obrad w zgodności z uchwalonym porządkiem obrad i regulaminem;
  - c) udzielanie głosu w kolejności zgłoszeń;
  - d) przyjmowanie wniosków formalnych;
  - e) przeprowadzanie głosowania;
  - f) podejmowanie decyzji o charakterze porządkowym;
  - g) sporządzenie protokołu za co odpowiedzialny jest Sekretarz Kongresu

Rozdział III
Komisje

1. Komisja Mandatowa liczy 5 osób. Do zadań Komisji należy:
  - a) sprawdzenie prawidłowości wydania mandatów delegatom;
  - b) stwierdzenie prawomocności Kongresu;
  - c) czuwania nad quorum.
2. Komisja Uchwał i Wniosków liczy 5 osób. Do zadań Komisji należy przyjmowanie, opracowywanie i przedkładanie Kongresowi wniosków i projektów uchwał.
3. Komisja Wyborcza do głosowań jawnych składa się z 5 osób. Zadaniem Komisji jest obliczanie głosów we wszystkich jawnych głosowaniach, zarządzonych przez Prezydium Kongresu.

4. Komisja Skrutacyjna składa się z 5 osób. Zadaniem Komisji jest przeprowadzenie głosowań tajnych określonych regulaminem lub zarządzonych przez Prezydium Zjazdu. W skład Komisji nie mogą wchodzić delegaci kandydujący do władz Stronnictwa.

Rozdział IV Ogólne zasady obrad

1. Głosu na Kongresie udziela wyłącznie prowadzący obrady - według kolejności zgłoszeń.

2. Każdy upoważniony do zabierania głosu ma prawo do jednego wystąpienia w czasie trwania dyskusji w określonej sprawie.

3. Dyskusja powinna być prowadzona wyłącznie na temat zgodny z porządkiem obrad.

4. Wystąpienie nie może przekraczać 7 minut. Przedłużenie czasu wystąpienia wymaga zgody większości delegatów.

5. Delegatom przysługuje prawo do repliki w wystąpieniu nie dłuższym niż 3 minuty.

6. Prowadzącemu obrady przysługuje prawo do odbierania dyskutantom głosu po uprzednim zwróceniu uwagi w przypadku, kiedy wystąpienie w rażący sposób zakłóca przyjęty regulamin lub dyskutant narusza normy obyczajowe.

7. Zgłoszenia do dyskusji następują w formie pisemnej do Prezydium Kongresu.

8. Prawo do zabierania głosu poza kolejnością przysługuje upoważnionym przedstawicielom poszczególnych Komisji Kongresowych w zakresie tematyki prac danej komisji.

9. Delegaci w głosowaniu jawnym mogą ustalić zamknięcie dyskusji przed wyczerpaniem listy dyskutantów. Osoby, które nie zostały dopuszczone do głosu mogą złożyć pisemne wnioski proponowanej wypowiedzi do protokołu lub do Komisji Uchwał i Wniosków.

10. Wnioski i propozycje zmian do projektu uchwał delegaci składają na piśmie do Komisji Uchwał i Wniosków.

11. Wnioski formalne składane na piśmie przez delegatów przewodniczący zebrania poddaje pod głosowanie poza kolejnością. Do wniosków formalnych zalicza się wszystkie wypowiedzi, które nie dotyczą spraw będących przedmiotem obrad, a jedynie sposobu obradowania, przebiegu dyskusji, form głosowania itp.

Rozdział V Postanowienia końcowe

1. W sprawach nie objętych niniejszym Regulaminem decydują Delegaci.

2. W przypadku rozbieżności zdań co do interpretacji niniejszego Regulaminu, obowiązuje wykładnia ustalona przez Przewodniczącego obrad w konsultacji z zastępcami.

CHRZEŚCIJAŃSKA DEMOKRACJA -
- STRONNICTWO PRACY

STATUT

Archiwum Partii Politycznych

nr inw. ....

VI KONGRES CHD-SP
Śrem 19-20 luty 1994 r.

Archiwum Partii Politycznych ISP PAN

STATUT PARTII CHRZEŚCIJAŃSKA DEMOKRACJA - - STRONNICTWO PRACY

ROZDZIAŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

Partia polityczna działająca na podstawie niniejszego statutu nosi nazwę Chrześcijańska Demokracja Stronnictwo Pracy (w skrócie ChD-SP).

§ 2

1. Terenem działania ChD-SP jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej, a siedzibą jego władz naczelnych jest Stołeczne Miasto Warszawa.

2. ChD-SP ma prawo do zakładania terenowych ogniw organizacyjnych na zasadach określonych w niniejszym statucie.

3. ChD-SP może być członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji oraz wchodzić w związki z innymi organizacjami, których cele i zadania są bliskie celom i zadaniom partii.

§ 3

ChD-SP posiada osobowość prawną i może prowadzić każdą prawnie niezakazaną działalność we wszystkich formach organizacyjno-prawnych zgodnie z odrębnymi przepisami, a w szczególności działalność polityczną, społeczną, gospodarczą, kulturalną, oświatowo-wychowawczą, dobroczynną i wydawniczą.

ROZDZIAŁ II

CELE, CHARAKTER I ŚRODKI DZIAŁANIA

§ 4

Celem ChD-SP jest realizacja jego programu poprzez aktywne uczestnictwo w życiu politycznym, społecznym, gospodarczym i kulturalnym.

§ 5

Program ChD-SP w oparciu o naukę społeczną Kościoła uchwała Kongres ze szczególnym uwzględnieniem:

1/ działań na rzecz przywrócenia i ochrony godności osoby ludzkiej, praw naturalnych człowieka i wspierania instytucji rodziny,

2/ zasad dobra wspólnego, wzajemnej pomocy i solidarności,

3/ oddziaływania na treść, zakres i formę programów życia publicznego tak, aby opierało się ono na prawdzie, sprawiedliwości, miłości i poszanowaniu wolności osoby ludzkiej,

4/ w działalności społecznej opierania się o zasadę pomocniczości.

§ 6

ChD-SP ma charakter demokratyczny i opiera się na zasadzie powszechnego i równego wyboru swych władz.

ROZDZIAŁ III

CZŁONKOWIE, ICH PRAWA I OBOWIĄZKI

§ 7

1. Członkiem ChD-SP może być każdy obywatel Rzeczypospolitej Polskiej o nieposzlakowanej czci o ile zostanie przyjęty przez zebranie koła na podstawie pisemnej deklaracji, stwierdzającej, że Program i Statut ChD-

SP akceptuje, zaopatrzonej w podpisy 2 członków ChD-SP, którzy biorą na siebie odpowiedzialność za moralne i polityczne kwalifikacje kandydata.

2. Decyzję o przyjęciu w poczet członków podejmuje ogólne zebranie koła z większością głosów w obecności więcej niż połowy członków Koła.

3. Zarząd Koła informuje na bieżąco o przyjęciu członków Zarząd Okręgowy i Zarząd Główny.

§ 8

1. Członkiem wspierającym może być każda osoba fizyczna, która popiera działalność ChD-SP oraz zadeklaruje stałe lub okresowe świadczenia na jego rzecz.

2. Decyzję o przyjęciu w poczet członków wspierających podejmuje, po złożeniu przez nich deklaracji, Rada Naczelna.

§ 9

1. Członkiem honorowym może być każda pełnoletnia osoba fizyczna szczególnie zasłużona w realizacji celów i zadań ChD-SP.

2. Godność członka honorowego nadaje Kongres na wniosek Rady Naczelnej.

§ 10

Członek ChD-SP nie może być jednocześnie członkiem innej partii lub organizacji politycznej.

§ 11

1. Członek ChD-SP ma prawo:

a/ wybierać i być wybieranym do władz ChD-SP wszystkich szczebli i uczestniczyć w ich odwoływaniu, z zastrzeżeniem p. 3,

b/ aktywnie uczestniczyć w działalności ChD-SP,

c/ występować z wnioskami i postulatami do władz organizacyjnych ChD-SP wszystkich szczebli,

d/ korzystać z pomocy i ochrony prawnej ChD-SP w związku z działalnością statutową,

e/ odwoływać się od decyzji władz statutowych i brać udział w zebraniach, na których jego odwołania są rozpatrywane,

f/ być informowanym o uchwałach organizacyjnych i politycznych władz ChD-SP.

2. Członek wspierający ma prawo:

a/ brać udział z głosem doradczym w posiedzeniach organów ChD-SP, które podjęły decyzję o jego powołaniu,

b/ zgłaszać wnioski oraz wyrażać opinie w sprawach działalności statutowej ChD-SP

3. Ograniczenia kandydowania do władz:

a/ każdy nowy członek przez 1 rok nie może kandydować do władz ChD-SP powyżej szczebla koła,

b/ Rada Naczelna w szczególnie uzasadnionych przypadkach może skrócić termin o którym mowa w ust. 1

§ 12

1. Do obowiązków członka ChD-SP należy:

a/ praca nad urzeczywistnieniem programu, przestrzeganie Statutu i uchwał władz ChD-SP,

b/ dawanie świadectw działalności ChD-SP w życiu osobistym, zawodowym i publicznym,

c/ regularne opłacanie składek członkowskich i zadeklarowanych świadczeń na rzecz ChD-SP,

d/ sumienne pełnienie powierzonych mu funkcji organizacyjnych,

e/ kształcenie i samokształcenie w zakresie objętym Programem ChD-SP.

2. Zarząd Główny może w szczególnie uzasadnionych przypadkach zwolnić członka na jego prośbę z wymienionych w ust. 1 pkt c/ obowiązków lub upoważnić Zarząd Okręgowy do podejmowania tego rodzaju decyzji w jego imieniu.

§ 13

1. Członkostwo ustaje na skutek:

a/ dobrowolnego wystąpienia złożonego na piśmie do organu statutowego, który członkostwo nadał,

b/ zalegania z opłatą składek członkowskich za okres dłuższy niż 1 rok po uprzednim dwukrotnym upomnieniu,

c/ decyzji Okręgowego Sądu Organizacyjnego lub Sądu Organizacyjnego ChD-SP podjętej w następstwie działania sprzecznego ze Statutem lub Programem ChD-SP,

d/ decyzji Okręgowego Sądu Organizacyjnego lub Sądu Organizacyjnego ChD-SP o zawieszeniu członka w prawach członkowskich (a urz. czas postępowania przed Sądem w związku z zarzutem prowadzenia działalności godzącej w dobre imię ChD-SP.

2. Decyzję o ustaniu członkostwa w przypadkach określonych w ust.1 pkt a/ i b/ podejmuje organ, który członkostwo nadał.

§ 14

Osobom skreślonym z listy członków na podstawie § 13 ust.2. przysługuje prawo wniesienia odwołania do Rady Naczelnej w terminie do 30 dni od otrzymania pisemnego zawiadomienia o skreśleniu.

ROZDZIAŁ IV

KOŁA

§ 15

- 1. Każdy członek ChD-SP należy do jednego koła.
- 2. Koło jest podstawowym ogniwem ChD-SP i może podejmować wszelkie działania mające na celu realizację jego programu a nie będące w sprzeczności z postanowieniami Statutu, uchwałami Kongresu i Rady Naczelnej
- 3. Koło liczy co najmniej 8 członków.
- 4. Utworzenie koła wymaga zatwierdzenia przez Zarząd Okręgowy lub Zarząd Główny jeśli na terenie działania koła nie powołano jeszcze okręgu.

§ 16

Organami koła są:

- 1/ Zebranie Koła - uchwałodawczy,
- 2/ Zarząd Koła - wykonawczy,
- 3/ Komisja Rewizyjna - kontrolny

§ 17

Do wyłącznej kompetencji Zebrania Koła należy:

- 1/ wybór Prezesa Koła,
- 2/ wybór Zarządu Koła (dwóch do czterech członków),
- 3/ wybór Komisji Rewizyjnej (trzech członków),
- 4/ wybór Delegatów na Zjazd Okręgowy i Kongres zgodnie z ordynacją wyborczą uchwalaną przez Radę Naczelną,
- 5/ wylanianie kandydatów w wyborach samorządowych,
- 6/ podejmowanie uchwał dotyczących kierunków działalności Koła stanowiących wytyczne dla działań Zarządu,
- 7/ podejmowanie uchwały o udzieleniu absolutorium Zarządowi.

§ 18

Do zadań Prezesa Koła należy w szczególności:

- 1/ reprezentowanie Koła na zewnątrz,
- 2/ kierowanie pracami Zarządu Koła,
- 3/ troska o rozwój Koła poprzez wzrost jego liczebności i znaczenia w środowisku w którym działa,

§ 19

Do zadań Zarządu Koła należy:

- 1/ prowadzenie bieżącej działalności Koła zmierzającej do urzeczywistnienia Programu i uchwał władz ChD-SP,
- 2/ zwoływanie zebrań Koła (zwyczajne, sprawozdawczo-wyborcze, nadzwyczajne - na życzenie co najmniej 5 członków, Komisji Rewizyjnej lub władz ChD-SP),
- 3/ rzetelne, oszczędne i racjonalne gospodarowanie finansami i majątkiem Koła.

§ 20

Wszystkie koła działające na terenie jednej gminy tworzą wspólne przedstawicielstwo w stosunku do władz gminy, a na czas wyborów samorządowych wspólny konwent wyborczy.

§ 21

Zarządy kół składają co najmniej raz w roku na Zebraniu Koła sprawozdanie z działalności, które po zatwierdzeniu przez Koło jest przesyłane Zarządowi Okręgowemu.

§ 22

Sprawy zmiany przynależności do kół i inne sprawy członkowskie ustala regulamin uchwalony przez Radę Naczelną.

ROZDZIAŁ V

ORGANIZACJE OKRĘGOWE

§ 23

- 1. Zasięg terytorialny okręgów obejmujących jedno lub kilka województw określa Rada Naczelna uchwała o ich utworzeniu.
- 2. Rada Naczelna tworzy ponadto jeden Okręg Zagraniczny.

§ 24

- 1. Wszystkie koła na terytorium okręgu tworzą Organizację Okręgową.
- 2. Organizacja Okręgowa nie może liczyć mniej niż 50 członków zrzeszonych przynajmniej w trzech kolach.

§ 25

Organami Organizacji Okręgowej są:

- 1/ Zjazd Okręgowy - uchwalodawczy,
- 2/ Zarząd Okręgu - wykonawczy,
- 3/ Komisja Rewizyjna - kontrolny,
- 4/ Okręgowy Sąd Organizacyjny - sadowniczy.

§ 26

- 1. Zjazd Okręgowy składa się z:
  - a/ delegatów wybranych przez Zebrania Kół,
  - b/ prezesów kół,
  - c/ członków Zarządu Okręgowego,
  - d/ Okręgowej Komisji Rewizyjnej,
  - e/ Okręgowego Sądu Organizacyjnego,
  - f/ posłów i senatorów - członków ChD-SP z okręgu,
  - g/ członków Stronnictwa wchodzących w skład lokalnych ciał samorządowych.
- 2. Do wyłącznej kompetencji Zjazdu Okręgowego należy:
  - a/ wybór Prezesa Okręgu
  - b/ wybór Zarządu Okręgowego (do 14 członków)
  - c/ wybór Okręgowej Komisji Rewizyjnej (trzyosobowej)
  - d/ wybór Okręgowego Sądu Organizacyjnego (Prezes i trzech członków),
  - e/ zatwierdzanie wyboru delegatów na Kongres,
  - f/ wybór przedstawiciela Okręgu - członka Rady Naczelnej,
  - g/ wybór kandydatów na posłów i senatorów w swoich okręgach wyborczych,
  - h/ podejmowanie uchwał dotyczących kierunków działalności Zarządu Okręgowego,
  - i/ podejmowanie uchwały o udzieleniu absoltorium Zarządowi Okręgowemu.

§ 27

- Do zadań Prezesa Okręgu należy w szczególności:
- 1/ reprezentowanie Organizacji Okręgowej na zewnątrz,
  - 2/ kierowanie pracą Zarządu Okręgu,
  - 3/ troska o rozwój Organizacji Okręgowej poprzez wzrost jej liczebności i znaczenia na obszarze działania,
  - 4/ utrzymywanie regularnych kontaktów z Zarządem Głównym.

§ 28

- Do zadań i uprawnień Zarządu Okręgowego w szczególności należy:
- 1/ udzielanie pomocy Zarządom Kół i przekazywanie informacji o uchwałach władz Stronnictwa,

- 2/ koordynowanie działań kół tworzących Organizację Okręgową,
- 3/ organizowanie i nadzwanie przedstawicieli ChD-SP pracujących w ciałach samorządowych i udzielanie im wskazówek koniecznych do utrzymania jedności ich polityki w samorządach.
- 4/ zatwierdzanie kandydatów w wyborach samorządowych i przeprowadzanie kampanii wyborczych na obszarze swego działania,
- 5/ zawieszanie uchwał Zebrania Koła sprzecznych ze Statutem, Programem lub uchwałami władz ChD-SP,
- 6/ kontrolowanie działalności finansowej kół,
- 7/ kontrolowanie działalności gospodarczej ChD-SP prowadzonej na terenie Okręgu,
- 8/ zawieszanie uchwał podległych organów jak w § 38 ust. 3

§ 29

1. Zarząd Okręgu zwołuje Zjazd Okręgowy co najmniej raz do roku oraz każdorazowo na żądanie Okręgowej Komisji Rewizyjnej lub 8 delegatów z Kół.
2. Zarząd Okręgowy składa na Zjeździe sprawozdanie ze swej działalności.
3. Posiedzenia Zarządu Okręgowego odbywają się nie rzadziej niż raz w miesiącu.
4. Od decyzji Zarządu Okręgowego przysługuje odwołanie do Okręgowego Sądu Organizacyjnego lub Zarządu Głównego zgodnie z ich kompetencjami.

ROZDZIAŁ VI

KONGRES

§ 30

1. Najwyższą władzą ChD-SP jest Kongres.
2. Kongres Zwyczajny lub Nadzwyczajny zwołuje Rada Naczelna, Kongres Zwyczajny raz na dwa lata a Nadzwyczajny - w miarę potrzeb.
3. Kongres składa się z:
  - a/ Prezesa ChD-SP,
  - b/ delegatów wybranych zgodnie z ordynacją uchwaloną przez Radę Naczelną,
  - c/ członków Rady Naczelnej,
  - d/ Posłów i Senatorów ChD-SP.
4. Mandaty delegatów wybranych imiennie zachowują swą ważność między kolejnymi Kongresami Zwyczajnymi a mandaty związane z pełnieniem funkcji przekazywane są osobom aktualnie funkcje te pełniącym.

§ 31

Do wyłącznej kompetencji Kongresu należą:

- 1/ uchwalanie Programu ChD-SP,
- 2/ określanie głównych kierunków polityki ChD-SP,
- 3/ uchwalenie statutu i dokonywanie w nim zmian,
- 4/ wybór Prezesa ChD-SP,
- 5/ wybór 25 członków Rady Naczelnej,
- 6/ wybór Głównej Komisji Rewizyjnej,
- 7/ wybór Prezesa Sądu Organizacyjnego ChD-SP,
- 8/ rozpatrywanie sprawozdań Rady Naczelnej i Zarządu Głównego
- 9/ udzielanie absolutorium Zarządowi Głównemu.

ROZDZIAŁ VI

RADA NACZELNA

§ 32

W skład Rady Naczelnej wchodzi:

- 1/ Prezes Stronnictwa,
- 2/ 25 członków wybranych przez Kongres,
- 3/ po jednym przedstawicielu z każdego Okręgu wybranym na zjeździe okręgowym.

§ 33

1. Uchwały Rady Naczelnej obowiązują wszystkich członków i organy ChD-SP wszystkich ^{dział}szczebli.
2. Rada Naczelna ma prawo uznania za niebyte uchwał wszystkich organów Stronnictwa sprzecznych ze Statutem, Programem lub własnymi uchwałami.
  - a/ od takiej decyzji Rady Naczelnej przysługuje prawo odwołania do Kongresu.
3. Rada Naczelna jest dla wszystkich członków i organów najwyższym organem odwoławczym.

§ 34

1. Pierwsze posiedzenie nowowybranej Rady Naczelnej zwołuje Prezes ChD-SP nie później niż dwa tygodnie po zakończeniu Kongresu.
2. Posiedzenia Rady Naczelnej zwołuje jej Przewodniczący co najmniej raz na kwartał lub każdorazowo na wniosek Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej lub 5 członków Rady.

§ 35

- Do wyłącznej kompetencji Rady Naczelnej w szczególności należy:
- 1/ uchwalanie Regulaminu działania Rady Naczelnej,
  - 2/ wybór Przewodniczącego i organów Rady,
  - 3/ powoływanie i odwoływanie na wniosek Prezesa ChD-SP 12 członków Zarządu Głównego,
  - 4/ odwoływanie Zarządu Głównego z własnej inicjatywy,
  - 5/ udzielanie zaleceń Zarządowi związanych z oceną zmieniającej się sytuacji politycznej w okresie między Kongresami.
  - 6/ uchwalanie budżetu Stronnictwa,
  - 7/ uchwalanie wysokości składek członkowskich i sposobu ich rozdziału pomiędzy organy ChD-SP,
  - 8/ kontrolowanie działalności Zarządu Głównego
  - 9/ rozpatrywanie sprawozdań Zarządu z działalności między posiedzeniami Rady,
  - 10/ powoływanie na wniosek Prezesa Sądu Organizacyjnego ChD-SP trzech trzyosobowych kompletów sądujących Sądu Organizacyjnego ChD-SP.
  - 11/ powoływanie doradczych komisji tematycznych,
  - 12/ realizacja innych zadań przypisanych Radzie Naczelnej postanowieniami niniejszego Statutu i Uchwałami Kongresu.

ROZDZIAŁ VII

ZARZĄD GŁÓWNY

§ 36

1. Zarząd Główny składa się z Prezesa ChD-SP i 12 członków.
2. Zarząd Główny jest głównym organem wykonawczym ChD-SP, kieruje jego bieżącą działalnością koordynując działania wszystkich struktur.
3. Pracami Zarządu kieruje Prezes ChD-SP zwołując jego posiedzenia nie rzadziej niż raz w miesiącu.

§ 37

W posiedzeniach Zarządu mają prawo brać udział z głosem doradczym:

- 1/ Przewodniczący Rady Naczelnej,
- 2/ Przewodniczący Klubu Parlamentarnego ChD-SP,
- 3/ członkowie Głównej Komisji Rewizyjnej,
- 4/ Prezes Sądu Organizacyjnego ChD-SP,
- 5/ osoby którym Rada Naczelna nadała status doradcy Zarządu,
- 6/ inne osoby zaproszone przez Zarząd.

§ 38

Do obowiązków i uprawnień Zarządu Głównego w szczególności należy:

- 1/ realizowanie uchwały budżetowej ChD-SP,
- 2/ prowadzenie, nadzór i kontrola działalności gospodarczej ChD-SP,
- 3/ zawieranie uchwał podległych struktur sprzecznych ze Statutem, Programem lub uchwałami Kongresu i Rady Naczelnej.
- 4/ rozwiązywanie zarządów kół i okręgów w przypadkach stwierdzenia faktów prowadzenia działalności godzącej w dobro ChD-SF

- 5/ ustanawianie Zarządów Komisarycznych w przypadkach opisanych w art. 10 nowego Zarządu.
- 6/ uchwalanie instrukcji i rozporządzeń wykonawczych mających na celu wprowadzenie w życie postanowień Programu, Uchwał Kongresu i Rady Naczelnej oraz postanowień niniejszego Statutu,
- 7/ powoływanie komisji i zespołów problemowych z określeniem ich funkcji i składu.

§ 39

- 1. Prezes reprezentuje ChD-SP na zewnątrz.
- 2. Powołuje i odwołuje ze składu Zarządu Głównego V-ce Prezesów Zarządu Głównego oraz Sekretarza Generalnego.

ROZDZIAŁ VIII

SENIORAT

§ 40

Przy Organizacjach Okręgowych może być utworzony (zależnie od decyzji Zarządu Okręgowego) Seniorat ChD-SP skupiający zasłużonych i wybitnych członków okręgu, który może utworzyć Klub Seniorów na prawach koła.

§ 41

- 1. Członkowie Senioratu wybierają ze swego grona Prezesa, vice Prezesów i Sekretarza Senioratu.
- 2. Seniorat przedstawia Zarządowi Okręgowemu opinie we wszystkich sprawach przedstawionych mu przez Zarząd.

§ 42

Regulamin Senioratu na jego wniosek uchwała Rada Naczelna.

ROZDZIAŁ IX

KOMISJE REWIZYJNE

§ 43

- 1. Komisje rewizyjne kontrolują całokształt działalności ChD-SP do szezebla przez który zostały powołane.
- 2. W Stronnictwie działają następujące komisje rewizyjne:
  - 1/ Komisje Rewizyjne (Koła),
  - 2/ Okręgowe Komisje Rewizyjne,
  - 3/ Główna Komisja Rewizyjna.

§ 44

- 1. Komisje rewizyjne koła i okręgu składają się z trzech członków, którzy bezpośrednio po wyborze wybierają spośród siebie przewodniczącego.
- 2. Główna Komisja Rewizyjna składa się z 5 członków, którzy wybierają spośród siebie przewodniczącego.

§ 45

Członkowie komisji rewizyjnych nie mogą pełnić w Stronnictwie funkcji wykonawczych.

§ 46

Przewodniczący lub upoważniony członek komisji rewizyjnej może brać udział z głosem doradczym w posiedzeniach podległych komisji organów wykonawczych.

§ 47

Posiedzenia Komisji Rewizyjnej zwołuje jej przewodniczący nie rzadziej niż dwa razy do roku.

§ 48

Główna Komisja Rewizyjna nadzoruje działalność wszystkich komisji rewizyjnych w ChD-SP na zasadach określonych w regulaminie uchwalonym przez Radę Naczelną na wniosek Głównej Komisji Rewizyjnej.

§ 49

Do zadań komisji rewizyjnych w szczególności należy:

- 1/ wybór ze swego składu przewodniczącego,
- 2/ przeprowadzanie kontroli działalności statutowej, finansowej, gospodarki, ksiąg, dokumentów oraz kasy,
- 3/ składanie wniosku o udzielenie absolutorium Zarządowi,
- 4/ formułowanie i przedstawianie odpowiednim władzom wniosków pokontrolnych.

ROZDZIAŁ X

SĄDY ORGANIZACYJNE

§ 50

Sądy Organizacyjne rozpatrują spory między członkami powstałe w związku z przynależnością do ChD-SP.

§ 51

Sądy Organizacyjne rozpatrują wnioski o wykluczenie z ChD-SP § 16 ust. 1 pkt c/ i d/ zapoznając się z opinią koła w danej sprawie.

§ 52

1. Główny Sąd Organizacyjny rozpatruje odwołania od decyzji Sądów Okręgowych.
2. Decyzje Głównego Sądu Organizacyjnego w takich sprawach są ostateczne i obowiązujące.

§ 53

Tryb postępowania przed Sądem oraz właściwości Sądów Organizacyjnych określa Regulamin uchwalony przez Radę Naczelną na wniosek Prezesa Głównego Sądu Organizacyjnego.

§ 54

Członkowie Sądów Organizacyjnych nie mogą pełnić w ChD-SP innych funkcji.

ROZDZIAŁ XI

MAJĄTEK I ŚRODKI FINANSOWE

§ 55

Majątek ChD-SP składa się z nieruchomości, ruchomości, funduszy i praw.

§ 56

Majątek ChD-SP pochodzi ze składek, własnej działalności gospodarczej i darowizn.

§ 57

Przyjęcie darowizny nie może być uzależnione od jakichkolwiek warunków stawianych przez darczyńcę.

§ 58

1. Kola ChD-SP część swoich dochodów przelewają na konto Zarządu Okręgowego a ten do Zarządu Głównego.
2. Wysokość przelewanych udziałów w dochodach określa Rada Naczelna.
3. Przy likwidacji Koła jego majątek przejmuje właściwy Zarząd Okręgowy - i zwraca go jeśli jest to możliwe z chwilą ponownego powstania Koła.

§ 59

Zarząd Główny określa osoby upoważnione do składania oświadczeń woli w sprawach majątkowych w imieniu ChD-SP lub jego ogniw.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE I PRZEJŚCIOWE

§ 60

Uchwały w przedmiocie połączenia ChD-SP z inną organizacją, rozwiązania i przekazania jego majątku zapadają większością 2/3 głosów w obecności 2/3 delegatów na Kongresie.

§ 61

Wszyscy członkowie ugrupowań politycznych tworzących Stronnictwo uzyskują status członka założyciela z dniem podjęcia uchwały o utworzeniu ChD-SP i uchwalenia niniejszego Statutu.

§ 62

W ciągu roku od zakończenia Kongresu Zjednoczeniowego uchwalającego niniejszy Statut, ugrupowania tworzące ChD-SP, dopasują swoje dotychczasowe struktury i ich nazwy do jego postanowień.

§ 63

Uchwały dotyczące zmian niniejszego Statutu zapadają większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej 1/2 delegatów na Kongres ChD-SP.

§ 64

Do VII Kongresu ChD-SP "Umowa Zjednoczeniowa" uchwalona na V Kongresie ChD-SP i III Kongresie ChD jest integralną częścią niniejszego Statutu w części dotyczącej uzgodnień statutowych.

Ustalone zmiany /ograniczenia/ w statucie:**Rozdział VI. Rada Naczelna**

W skład Rady Naczelnej, na 25 członków wybieranych przez Kongres Zjednoczeniowy - 7 obligatoryjnie przypada na przedstawicieli ChD, zaś pozostali zostaną wybrani wg statutu;

Rozdział VII. Zarząd Główny

W składzie Zarządu Głównego zagwarantowany zostanie udział 3 członków ChD w tym pierwszy Wiceprezes nowej partii, zaś pozostała obsada Zarządu będzie wynikiem działań wg statutu;

Rozdział XI. Majątek i środki finansowe

Na czas przejściowy nie stosuje się zapisu § 58 Statutu w odniesieniu do okręgu i kół wywodzących się z ChD; do czasu uregulowania zobowiązań finansowych ciążyących na ChD-SP i ChD, okręg reprezentowany w nowej partii przez ChD pozostaje w odrębności finansowej.

Chrześcijańska Demokracja deklaruje w okresie przejściowym, udział w kosztach utrzymania centrali w Warszawie w wysokości wynikającej ze swoich bieżących możliwości finansowych.

Archiwum Partii Politycznych ISP PAN

Chrześcijańska Demokracja- -Stronnictwo Pracy

00-950 Warszawa, Bagatela 10 m. 7, tel. 291611, 298659, fax: 6252095

Chrześcijańska Demokracja- -Stronnictwo Pracy

00-585 Warszawa, ul. Bagatela 10 m.7, tel.: 298659, 291611, fax: 6252095

Warszawa, 21 lutego 1994

Nasz znak: bP/011/96/9k.

Archiwum Partii Politycznych

nr inw. ....

W dniach 19 i 20 lutego odbył się w Śremie VI Kongres Zjednoczeniowy Chrześcijańsko Demokratycznego Stronnictwa Pracy i Chrześcijańskiej Demokracji.

Wspólnie utworzona nowa organizacja nosi nazwę Chrześcijańska Demokracja - Stronnictwo Pracy i jest kontynuacją obu jednoczących się organizacji.

Prezesem zjednoczonego Stronnictwa został wybrany Tomasz Jackowski, dotychczasowy prezes ChDSP, a na mocy umowy zjednoczeniowej pierwszym wiceprezesem Zarządu Głównego zostać ma dotychczasowy prezes ChD Andrzej Stypuła.

Kongres przyjął nowy statut i deklarację programową, wybrał Radę Naczelną, Komisję Rewizyjną i Prezesa Głównego Sądu Organizacyjnego.

VI Kongres ChD-SP nadał tytuł Honorowego Prezesa najstarszemu członkowi ChD-SP, koledze Wincentemu Fersterowi za całokształt działalności na rzecz chrześcijańskiej demokracji.

VI Kongres wystosował list z życzeniami do chorego Honorowego Prezesa Władysława Siła-Nowickiego.

Kongres nadał tytuł Honorowego Członka ChD-SP polskiemu misjonarzowi, działającemu wiele lat w Indiach, Libanie, a obecnie w Rosji na dalekiej Syberii, ojcu Janowi Frąckiewiczowi za realizację w praktyce idei Chrześcijańsko demokratycznych. Kongres zobowiązał wszystkie organy terenowe ChD-SP do pomocy w zbiorce funduszy na budowę kościoła w Prokopewsku na Syberii gdzie działa polska misja katolicka dla obszaru podobnego do obszaru Polski.

VI Kongres ChD-SP zatwierdził założenia deklaracji programowej, uznając je jako bazę do działań integracyjnych polskiej centroprawicy z udziałem naszego Stronnictwa i zobowiązuje Prezesa oraz Radę Naczelną ChD-SP do podejmowania kolejnych inicjatyw w kierunku budowania silnej formacji chrześcijańsko-demokratycznej w Polsce oraz tworzenia koalicji ugrupowań skupionych wokół wspólnego programu.

VI Kongres zobowiązał Radę Naczelną do popierania inicjatyw zmierzających do tworzenia Funduszu Obrony Narodowej, tworzenia silnej armii o w oparciu o jasny podział kompetencji pomiędzy MON, Prezydentem i Sztabem Generalnym oraz do popierania niezależnego polskiego przemysłu zbrojeniowego.

Kongres zobowiązał Radę Naczelną do popierania inicjatyw prowadzących do odtworzenia Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w oparciu m.in. o odpisy ze sprzedaży akcji prywatyzowanych przedsiębiorstw.

Kongres zobowiązał Prezesa i Radę Naczelną do współpracy ze Społeczną Komisją Konstytucyjną.

VI Kongres ChD-SP podkreślając szczególną rolę rodziny w życiu narodu, wyraża poparcie dla inicjatywy środowiska krakowskiego powołującego ruch społeczny

"Przymierze dla Rodziny" - ruch ludzi promujących chrześcijański model rodziny.

VI Kongres zobowiązał Radę Naczelną do utworzenia stałych komisji do spraw:

- a) zdrowia, ubezpieczeń społecznych i socjalno-bytowych
- b) nauki, oświaty i kultury
- c) przemysłu, rolnictwa, ochrony środowiska, zasobów naturalnych
- d) handlu, usług, rzemiosła i spółdzielczości
- e) finansów
- f) bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego
- g) komunikacji
- h) współpracy z Polakami zamieszkałymi na terenach b. ZSRR.

Zadaniem komisji będzie opracowanie szczegółowego programu działań respektującego ideowe i programowe założenia ChD-SP.

za zgodność

Tomasz Jackowski
Prezes

Archiwum Partii Politycznych ChD-SP PAN

Deklaracja programowa

Chrześcijańska Demokracja - Stronnictwo Pracy

Chrześcijańska Demokracja - Stronnictwo Pracy jest partią polityczną zrzeszającą ludzi ze wszystkich grup i warstw społecznych, którzy uznają chrześcijańską koncepcję człowieka i jego miejsce w społeczeństwie oraz dążą do realizacji zasad moralności chrześcijańskiej zarówno w życiu prywatnym, jak i społecznym opierając się na wskazaniach nauki społecznej Kościoła.

ChDSP uznaje jako podstawowe swoje zadanie ugruntowanie i poszerzenie zasad chrześcijańskiego współżycia między ludźmi i narodami. Dlatego te uważamy siebie za spadkobierców tych polskich tradycji politycznych które wywodzą się z ducha swobód i tolerancji reprezentowanych przez największych polskich mężów stanu - twórców Rzeczypospolitej Obojga "arodku i Konstytucji 3 Maja.

Czerpiemy z dorobku ideowego swoich poprzedników -Chrześcijańskiej Demokracji Narodowej Partii Robotniczej oraz Unii z okresu II wojny światowej, powołujemy się na ich przywódców: Wojciecha Korfanteo, Ignacego Paderewskiego, Władysława Sikorskiego, Józefa Hallera, Karola Popiele Jerzego Brauna i innych. Przyjmujemy za podstawę program uchwalony przez Kogres Stronnictwa Pracy w dniu 15 lipca 1945 roku w Warszawie ze szczególnym uwzględnieniem traktowania pracy ludzkiej dla pożytku społeczne jako najwyższego prawa i obowiązku obywatelskiego.

ChDSP opiera się na zasadach wspólnoty narodowej, niepodległości państwa, wolności i poszanowania jednostki, solidarności społecznej, sprawiedliwości i praworządności oraz demokracji.

Państwo i jego ustroj

Państwo polskie -współwłasność wszystkich obywateli o równych prawach i obowiązkach zagłówny cel stawia stworzenie warunków dla rozwoju duchowego i materialnego jego mieszkańców. Cel ten jest realizowany poprzez:

- oparcie stanowionego prawa państwa o naturalne prawa osoby ludzkiej, a to prawa do wolności i prawa do własności,
- oparcie ustroju państwa na zasadzie pomocniczości oraz podziale władzy na ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą rozgraniczając ich kompetencje i uniemożliwiając koncentrację władzy przez jedno ogniwo, przy założeniu sprawnego systemu prezydencko - parlamentarnego z prezydentem wybierany w wyborach powszechnych.
- upodmiotowienie społeczeństwa przez rozwijanie samorządności, a szczególnie umocnienie samorządów terytorialnych,
- zapewnienie suwerenności i niepodległości państwa przez umocnienie jego zdolności obronnej i integralności.

- zapewnienie bezpieczeństwa obywateli i ochronę ich życia i mienia
- konsekwentne przestrzeganie zasad równości i sprawiedliwości.

Państwo powinno zapewnić: ochronę rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych, ochronę wolności osobistych

- współpracę z kościołem katolickim
- powszechność nauczania podstawowego i średniego przy równoprawnym istnieniu publicznych i niepublicznych placówek oświatowych
- systemu opiekuńczego w oparciu o zasadę pomocniczości,
- utworzenie niezależnego od budżetu systemu ubezpieczeń społecznych
- ochronę własności i swobody podejmowania działalności gospodarczej oraz przeciwdziałanie reglamentacji i monopolom,
- zapewnienie obywatelom ochrony zdrowia przez gwarancję dostępności publicznej i niepublicznej opieki zdrowotnej i profilaktyki,
- ochronę środowiska naturalnego działającą w sposób efektywny.

Polityka społeczno gospodarcza

Uznajemy zasadę prymatu pracy ludzkiej przed kapitałem
Własność, naturalne prawo osoby ludzkiej, uważamy za nienaruszalną i ściśle związaną z powinnością użytkowania dla dobra własnego i społecznego.

Opowiadamy się za prywatyzacją sektora państwowego poprzedzoną sprawiedliwą reprivatyzacją z wyłączeniem działów istotnych dla sprawności państwa i jego bezpieczeństwa oraz stworzeniem korzystnych warunków dla powstawania nowych podmiotów gospodarczych.

Dążymy do wyrównania poziomu cywilizacyjnego na wsi i w małych ośrodkach przez rozbudowę infrastruktury i wspierania rodzimej produkcji rolnej.

Uważamy za konieczne stworzenie silnej, wymiennej waluty, skontrolowanie emisji pieniądza ze wzrostem gospodarczym oraz dążenie do równowagi budżetowej.

Opowiadamy się za stworzeniem stabilnego i prostego systemu podatkowego uwzględniającego stan rodzinny podatnika.

Naszym celem jest zapobieganie bezrobociu i zapewnienie godziwych warunków pracy i płacy.

Polityka zagraniczna

Najważniejszym zadaniem polityki zagranicznej jest ochrona suwerenności Państwa Polskiego, zapewnienie bezpieczeństwa zewnętrznego i należnego miejsca w społeczności międzynarodowej. Osiągnięcie tych celów, w obecnej rzeczywistości możliwe jest przez wejście w strukturę NATO. Na szym celem jest integracja w ramach Europy Ojczyzn z zachowaniem tożsamości narodowej. Jesteśmy natomiast przeciwni tworzeniu sztucznych ukłków regionalnych.

Ochronę i wspieranie Polaków na obczyźnie traktujemy jako narodowy obowiązek

O ŚWIADCZENIE
Zarządu Okręgu Warszawskiego
Chrześcijańskiej Demokracji - Stronnictwa Pracy
z dnia 18 marca 1994 r.

Przyjęta dziś przez Sejm RP ustawa dotycząca ustroju m. st. Warszawy budzi bardzo poważny niepokój Zarządu Okręgowego ChD-SP zarówno od strony treści podjętej decyzji jak i sposobu konsultacji z mieszkańcami Stolicy.

Podjęta decyzja, w której po raz kolejny ujawniła się wspólnota interesów między postkomunistyczną koalicją rządową a Unią Demokratyczną lekceważąc powszechny sprzeciw mieszkańców Stolicy, obdarzyła Warszawę zadziwiającym tworem prawnym, w którym ponad milionowy moloch - Gmina Centrum będzie decydować praktycznie o wszystkim w pozostałych 10 otaczających ją "Bieda Gminach".

Ustawa warszawska nie przynosząc żadnych pozytywnych efektów, pociąga za sobą jedynie znaczne wydatki, a poprzez wzrost ilości nowych struktur powoduje rozrost biurokracji. Koszty utworzenia nowych siedzib gminnych i tym podobnych niepotrzebnych wydatków obciążą podatników z Warszawy A (Centrum), B (większe osiedla) i C (pertyferie np. Rembertów, Białołęka). Oczywiście największe koszty poniosą najbiedniejsi.

Ustawa obecna w swoich treściach wyraźnie preferuje odgórnie sterowaną biurokrację nad samodzielnością i to jest kolejny powód naszego sprzeciwu.

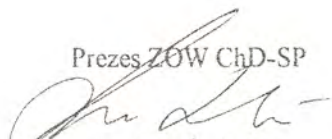
Zarząd Okręgu Warszawskiego ChD-SP zwraca się do Prezydenta RP o niepodpisywanie tego aktu prawnego.

Do społeczeństwa Stolicy apelujemy zaś o aktywne uczestnictwo w zbliżających się wyborach samorządowych, aby poprzez wybór właściwych ludzi zmniejszyć tragiczne skutki skandalicznego prawa narzuconego przez postkomunistyczną koalicję, zakładającą swój sukces wyborczy, a przygotowanego w całości przez Unię Demokratyczną.

Sekretarz ZOW ChD-SP

Janusz Niklewski

Prezes ZOW ChD-SP

Andrzej Świtalski

Pamiętajmy!

Dla utrzymania i poszerzenia samorządności
wybory lokalne są ważniejsze od parlamentarnych.

Zapraszamy do współdziałania w pracach naszego Stronnictwa
wszystkie osoby, które pragną demokratycznej, sprawiedliwej i niezależnej
Polski, wiernej chrześcijańskim zasadom moralnym. Ideały te są podstawą
działania naszej partii, noszącej po zjednoczeniu Chrześcijańsko
Demokratycznego Stronnictwa Pracy i Chrześcijańskiej Demokracji nazwę:

CHRZEŚCIJAŃSKA DEMOKRACJA
- STRONNICTWO PRACY (ChD-SP)

Zjednoczenie stronnictw znacznie wzmocniło nasze szeregi i ożywia
nadzieje na zwycięstwo w wyborach samorządowych i parlamentarnych w
sojuszu z innymi partiami o zbliżonym obliczu politycznym.
Osobom, którym bliskie są ideały naszego Stronnictwa proponujemy
następujące formy uczestnictwa:

1. Członek zwyczajny - jest to forma pełnego członkostwa,
związana z obecnością na zebraniach koła .
2. Członek wspierający - forma członkostwa dla osób, które
pragną wesprzeć Stronnictwo, lecz z różnych przyczyn nie mogą
regularnie uczestniczyć w działalności Stronnictwa.

Bliższych informacji udziela Zarząd Okręgu Warszawskiego ChD-SP.
ul. Bagatela 10 lok. 7 (IV piętro), 00-585 Warszawa
tel. 29 16 11 i 29 86 59, fax. 625-20-95

W Ł A D Z E

CHREŚCIJAŃSKIEJ DEMOKRACJI - STRONNICTWA PRACY

/stan na 25 września 1994 roku/

PREZES

Tomasz Jackowski, ul. Conrada 23/30, 01-922 Warszawa,
tel. pr. 614-42-98, nr leg. 45/9, dyżur – środa godz. 16-18.

PREZESI HONOROWI

Konrad Sieniewicz, via San Calepodio 53, 00-152 Łzym (Włochy),
tel. (0-0396)5-81-45-23 - wybrany na III Kongresie

Wincenty Ferster, ul. Skaryszewska 6 m.2, 03-802 Warszawa,
tel. 619-56-09, nr leg. S/III

RADA NACZELNA

PRZEWODNICZĄCA

Anna Borucka-Cieśliewicz, Os. Manifestu Lipcowego 11 m.6, 61-378 Poznań
tel. (0-61) 77-51-82 nr leg. 31/3

VICEPRZEWODNICZĄCY

Henryk Dworczak, ul. Garbarska 77, 97-200 Tomaszów Mazowiecki,
tel. (0-45) d.61-98, nr leg. 29/4
Witold Świtalski, 26-022 Huta Nowa Cisowska 51,
tel. pr. Raków 63, nr leg. 14/3

SEKRETARZ

Piotr Bajda, ul. Szobera 6/92, 01-318 Warszawa,
tel. d. 664-87-80, pr. ojca 24-79-19, 20-76-55 nr leg. 45/3

Z-CIA SEKRETARZA

Bronisław Pastuszewski, ul. Okrzei 1 m. 25, 85-674 Bydgoszcz,
tel. (0-52) 344-51 nr leg. 4/

CZŁONKOWIE

Antonina Arkuszewska, ul. Reymonta 23 m 374, 01-40 Warszawa
tel. d. 669-96-30, p. 22-32-01 w. 210 nr leg. 45/39
Marian Błaszczyszki, ul. Jagodowa 16, 97-300 Piotrow Trybunański,
tel. (0-44) d. 486-889, pr. 472-251 nr leg. 29/5
Jacek Basaś, ul. Bronowicka 25/3, 30-091 Kraków

- Marek Cholewka, Rynek Podgórski 9/1a, 30-513 Kraków
 Wojciech Garczyński, ul. Reymonta 16g/2, 64-800 Chodzież
 tel. (0-67) 821-215, nr leg. 28/1
- Stanisław Gebhardt, ul. Bzowa 30/6, 53-224 Wrocław,
 tel. (0-71) 63-16-50, nr leg. 47/13
- Wiesław Jaworski, ul. Budowlanych 5/74, 97-130 Kozuski, nr leg. 29/33
- Tomasz Jackowski, ul. Conrada 23/30, 01-922 Warszawa,
 tel. pr. 614-42-98, nr leg. 45/9
- Zbigniew Jęczmyk, ul. Dantego 1A m 30, 01-914 Warszawa,
 tel. 669-13-46, nr leg. 45/17
- Cecylia Karpińska, ul. Cegielnia 7 m.3, 88-100 Inowrocław,
 tel. (0-536) 709-96, nr leg. 4/75
- Jan Kosy, ul. Kwiatowa 23, 66-400 Gorzów Wlkp.
 tel. d.(0-95) 232-18, nr leg. 10/24
- Eugeniusz Opacki, 37-710 Żurawica 159,
 tel (0-10) 13-393, p.47-926, nr leg. 32/6
- Stanisław Padula, ul. Mostowa 30/53, 97-570 Przedbórz,
 tel. d.124-16, nr leg. 29/71
- Stefan Pastuszewski, ul. Wiejska 89, 85-458 Bydgoszcz,
 tel. (852) d. 21-24-04, pr. 22-78-87, nr leg. 4/2
- Kazimierz Radecki, ul. Ziota 75/41, 00-819 Warszawa,
 tel. 20-76-87, pr. 621-80-24,
- Jadwiga Rudnicka, ul. Lompy 4/2a, 44-100 Gliwice.
 tel. (0-32) 31-40-88, nr leg. 13/70
- Wiesław Rządkowski, ul. Modrzewskiego 1a/14, 63-100 Stron, nr leg. 31/21
- Andrzej Stępień, ul. Grota Roweckiego 65, 97-200 Tomaszów Mazowiecki,
 nr leg. 29/70
- Andrzej Stypuła, ul. Bronowicka 25/3, 30-091 Kraków,
 tel. /0-12/ d.37-30-25, *okręg* tel./0-12/ 56-52-24
- Tadeusz Sykta, ul. M. Konopnickiej 6, 32-020 Wieliczka
- Andrzej Świtalski, ul. Czeremchowa 54a, 03-159 Warszawa,
 tel. 29-16-11, 29-86-59, d.614-96-52, nr leg. 45/21
- Mariusz Walenciak, ul. Ułańska 21/3, 85-210 Bydgoszcz, nr leg. 4/4
- Nikodem Wojski, ul. Boh. Lenino 10/6, 66-400 Gorzów Wlkp. nr leg. 10/34
- Jerzy Zubek, ul. A.K. 89/21, 30-150 Kraków
- Jan Żelazny, Os. Centrum B bl.2/40, 31-926 Kraków
- Leszek Żolyniak, ul. Buska 12/20, 53-326 Wrocław,
 tel. (0-72) 401-63, nr leg. 47/20

ZARZĄD GŁÓWNY ChD-SP

PREZES

Tomasz Jackowski, ul. Conrada 23/30, 01-922 Warszawa,
 tel. pr. 614-42-98, nr leg. 45/9, dyktar – środa godz. 16-18.

I VICEPREZES

D/s formacyjno-programowych:

Andrzej Stypuła, ul. Bronowicka 25/3, 30-091 Kraków,
 tel. /0-12/ d.37-30-25, *okręg* tel./0-12/ 56-52-24

D/s wydawniczych:

Stefan Pastuszewski, ul. Wiejska 89, 85-458 Bydgoszcz,
tel. (852) d. 21-24-04, pr. 22-78-87,
dyżur – wt., śr. 12-15, czw. 10-13 pod tel. w pracy

D/s organizacyjnych:

Andrzej Świrski, ul. Czeremchowa 54a, 03-159 Warszawa,
tel. 29-16-11, 29-86-59, fax 625-20-95, d. 614-93-52, nr leg. 45/21
dyżur - we wtorek 16-18

SEKRETARZ GENERALNY

Zbigniew Jęczyński, ul. Dantego 1A m 30, 01-914 Warszawa,
tel. 669-13-46, nr leg. 45/17

SKARBNIK

Andrzej Latkowski, ul. Pancera 13/32, Warszawa, tel. 614-94-86,
p. 20-03-81 w. 172, 161, nr leg. 45/87

CZŁONKOWIE ZARZĄDU Rzecznik prasowy:

Eliza Durka, ul. Przewoska 22/41, 05-400 Otwock, tel. 779-50-74, nr leg. 45/25
dyżur – wtorek godz. 15.30-17.30

Odpowiedzialny za sprawy zagraniczne:

Marek Cholewka, Rynek Podgórski 9/1a, 30-518 Kraków

Odpowiedzialny za sprawy organizacyjne i gospodarcze:

Marian Błaszczyński, ul. Jagodowa 16, 97-300 Piotrków Trybunalski,
tel. (0-44) d. 486-889, pr. 472-251 nr leg. 29/23

Odpowiedzialny za sprawy organizacyjne i gospodarcze:

Eugeniusz Opacki, 37-710 Żurawica 159,
tel. (0-10) 13-393, p. 47-926 nr leg. 32/6

Odpowiedzialny za sprawy gospodarcze:

Jacek Wójcik, ul. Belwederska 19 m. 24, 00-762 Warszawa,
tel. pr. 625-10-85, nr leg. 45/94.

DORADCY ZARZĄDU GŁÓWNEGO

d/s zagranicznych: Marek Koźmicki, tel. 621-61-00, pr. 44-42-41 w. 224, 228

d/s zagranicznych: Jadwiga Rudnicka, ul. Lompy 4/2a, 44-100 Gliwice.

tel. (0-32) 91-40-88 nr leg. 13/70

d/s finansowych: Kazimierz Radecki, ul. Złota 75/41, 00-819 Warszawa,

tel. 20-46-87, pr. 621-80-24,

d/s społecznych: Teresa Skupień, tel. 617-69-24

GŁÓWNA KOMISJA REWIZYJNA**PRZEWODNICZĄCY**

Wiesław Dzwonicki, ul. Gwiaździsta 21 m. 107, 01-651 Warszawa
tel. 33-87-90, pr. 34-78-23 w. 142 nr leg. 45/71

CZŁONKOWIE

Jacek Ciesiółka, ul. Okulickiego 1/26, 63-100 Śrem, nr leg. 31/27

Wanda Gąsior, Os. Zielone 16/41, 31-970 Kraków

Andrzej Krajewski, ul. Legionów 103, 87-100 Toruń,
tel.(0-56) 358-91 nr leg. 43/9

Janusz Niklewski, ul. Okęcka 8/6, 02-658 Warszawa,
tel. 633-16-54, 617-91-68 /rodzice/, nr leg. 45/96

**GLÓWNY SĄD ORGANIZACYJNY
PREZES**

Władysław Klimek, ul. Sikorskiego 134/4, 66-400 Gorzów Wlkp.,
tel. d.(0-60) 23-550, pr. 32-21-38, 32-11-37, nr leg. 10/19

Uwaga! W nawiasach podane są numery kierunkowe telefonów z Warszawy. Dyżury bez dodatkowych informacji odbywają się w lokalu Stronnictwa w Warszawie ul. Bagatela 10/7

Zebrań Zarządu Głównego odbywają się w każdy czwartek o godz. 17⁰⁰, obecni obowiązkowo członkowie warszawscy, a pozostali w miarę możliwości. Natomiast w 1-szą sobotę miesiąca o godzinie 10.30 na posiedzeniu obecni są obowiązkowo wszyscy członkowie ZG.

Biuro Zarządu Głównego czynne od poniedziałku do piątku w godzinach od 9-ej do 18-ej.

Konto Bankowe ZG ChDSP: PBK VIII O/Warszawa 370028-700203-132

Chrześcijańska Demokracja - Stronnictwo Pracy

Poradnik organizacyjny

do użytku wewnętrznego

Archiwum Partii Politycznych

nr inw. _____

Warszawa, listopad 1994

Archiwum Partii Politycznych ISP PAN

Do członków i sympatyków

Chrześcijańskiej Demokracji - Stronnictwa Pracy

Drodzy Przyjaciele!

Stoimy przed kolejną próbą, do czego jesteśmy zdolni jako Stronnictwo. Dotychczas w natoku codziennych problemów traciliśmy często nadzieję, że nasze wysiłki mogą przynieść efekt w najbliższej przyszłości. Dlatego czasem trochę lekceważyliśmy swoje obowiązki w Stronnictwie. Wielu z nas jednak uporczywie pracowało licząc, że długotrwały wysiłek musi w końcu dać widoczny efekt. Efektem tym może być stopniowe przybliżanie się innych do naszego sposobu myślenia, stopniowa realizacja naszych założeń programowych. Stąd już tylko jeden krok do zjednoczenia tych, którzy chcą służyć Polsce - Ojczyźnie chrześcijańskiej, demokratycznej, niepodległej, samorządnej i sprawiedliwej.

Naszym zadaniem jest zbudowanie ustroju opartego na solidarności, jako zasadzie organizacji życia społecznego w Polsce. Ustrój ten zawiera taki system powiązań społecznych, który przeciwstawia się marksistowskiej walce klas, a opiera o współpracę różnych warstw mających nie tyle różne interesy, co różne zadania do wypełnienia.

Jedynym do tej pory praktycznym sformułowaniem takich zasad jest Obywatelski Projekt Konstytucji, w którego opracowywaniu wzięliśmy czynny udział. Projekt ten został zaakceptowany przez prawie półtora miliona obywateli, a jest to kapitał, którego nie można zmarnować. Szeroko została w nim uwzględniona zasada sprawiedliwości społecznej - pojęcia odebranego komunistom przez Jana XXIII i Sobór Watykański II, a tak rzadko wykorzystywanego przez prawicę. Pozwoli to, mamy nadzieję, na odzyskanie zaufania społecznego u Rodaków zmęczonych złodziejstwem, oszustwem i brakiem rzeczywistych, a nie tylko ogłaszanych sukcesów przez rządzące grupy interesu. Oparcie ustroju na zasadzie pomocniczości pozwoli na prawdziwy rozwój samorządności i odejście od modelu odziedziczonyego po poprzedniej epoce centralnego kierowania Państwem.

Uwzględnienie tych zasad, które jasno zostały sformułowane w Projekcie Konstytucji powinno zakończyć kłótnie, kto jest lepszą prawicą, centroprawicą, czy centrum. Pracy jest dosyć dla wszystkich. Zasady ustrojowe sformułowane w projekcie wymagają rozwinięcia w postaci projektów ustaw dla przyszłego Sejmu, dla przyszłej Polski, w której wszyscy będziemy mieli poczucie rzeczywistego obywatelstwa. Proszę Was Przyjaciele o pokazanie, że nasze Stronnictwo do tej pracy potrafi przystąpić jako silna i zwarta organizacja. Chcemy jak najlepiej wykorzystać drzemające w Stronnictwie możliwości i dlatego musimy mieć na codzień pełną z Wami współpracę. Jak to zrobić, żeby każdy członek Stronnictwa mógł w tym wysiłku i zaszczyście równocześnie mieć swój udział? Odpowiedź można znaleźć w dużym stopniu w nowym wydaniu „Poradnika organizacyjnego” obowiązującego dla zjednoczonej Chrześcijańskiej Demokracji - Stronnictwa Pracy. Zostały w nim wykorzystane doświadczenia obu poprzednich organizacji, a także wynikające z V i VI Kongresu, z wyborów samorządowych oraz ze wspólnego zbierania podpisów pod Obywatelskim Projektem Konstytucji przez Sekretariat Ugrupowań Centroprawicowych i przez NSZZ „Solidarność”.

Doświadczenia te pokazują, że tworzenie siły politycznej to nie problem jednej indywidualności, a ciężka praca organizacyjna na wszystkich poziomach. Praca ta jest równie trudna i podobną może dawać satysfakcję niezależnie od tego, czy prowadzona jest w kole w

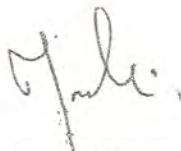
małej miejscowości, czy na poziomie centrali, a skuteczność obu jest bardzo ściśle ze sobą powiązana.

Ostatnia inicjatywa Prymasa Polski Księdza Kardynała Józefa Glempa i jego nowomianowanego Asystenta do spraw prawicy, Księdza Prałata Józefa Maja doprowadzenia do współpracy, a w przyszłości do zjednoczenia wszystkich sił opierających się na zasadach sformułowanych w pierwszej części mego listu jest szansą, być może ostatnią na długi czas na stworzenie siły politycznej mogącej zbudować w Polsce ustrój, nad którym pracujemy. Nie wolno nam tej szansy przegapić. Jednoczenie i współpraca zależą jedynie w znikomym stopniu od naszych rozmów „na górze” i tam też najłatwiej je storpedować. Zależą one przede wszystkim od Was. To Wy tworzycie podstawy współpracy z innymi organizacjami na Waszym terenie takimi jak inne stronnictwa lub partie polityczne, organizacje społeczne (w tym wszelkie stowarzyszenia katolickie oczywiście z tworzącą się Akcją Katolicką), chrześcijańskie związki zawodowe (z NSZZ „Solidarność” jako partnerem wypróbowanym już w dotychczasowym współdziałaniu i stanowiącym największą zorganizowaną siłę społeczną), oraz działacze samorządowi w gminie, dzielnicy osiedlu, wiosce. Jest to w tej chwili jedyna szansa zgromadzenia w oparciu o konkretną pracę i założenia programowe ludzi, którym drogi jest interes nas wszystkich i polska racja stanu.

Zadania te są na pewno nietłwne, ale nigdy Polacy nie mieli czasu łatwego dla siebie, a im trudniejsze były zadania, tym lepiej się z nich wywiązywali. Tylko współpraca z innymi siłami społecznymi pozwoli nam te zadania wypełnić. Oni znają się dużo lepiej na takich zadaniach, jak przebudowa roszczeniowego modelu myślenia na model aktywności społecznej, rzetelnej pracy, obowiązkowości, poświęcenia i miłości do ludzi. To wszystko wynika z wpojonej nam wszystkim przez rodziców i dziadów miłości do Ojczyzny. Na tej bazie budując potrafimy stworzyć solidarne współdziałanie społeczne różnych grup, mające swoje odbicie dalej w modelu całego Państwa. To współdziałanie powinno łączyć się również z wzajemnym przenikaniem. Oprócz pracy w Stronnictwie każdy z nas jest przecież zaangażowany w tyle innych inicjatyw i środowisk. Pracując na innych polach przekonujemy innych także do współpracy z nami w realizacji naszych celów politycznych, w rozwiązywaniu wspólnych problemów, a nie szukaniu jedynie drogi kariery, służmy innym i pomagajmy ten sposób również sobie.

Dając Wam Przyjaciele do rąk czwarte wydanie Poradnika życzę wspólnie ze wszystkimi kolegami z Zarządu Głównego, tego żebyście go jak najlepiej wykorzystali w pełnym zrozumieniu, jak ważne są nasze wspólne cele. Życzę Wam wielu sukcesów i proszę bardzo o przekazanie podziękowań Waszym Rodzinom znoszącym cierpliwie wasze codzienne zaangażowanie odbierające często czas przeznaczony dla Nich. Tylko głęboka miłość do innych ludzi i do Ojczyzny pozwala zawsze polskim rodzinom na takie poświęcenie. Pamiętajcie, że sukcesy i porażki ponosimy wspólnie i wszystkim nam pomaga w tym świadomość opieki Matki Bożej nad naszymi domami.

Warszawa, 23 listopada 1994

Tomasz Jackowski
Prezes ChD-SP

Spis treści

1. Wprowadzenie - Tomasz Jackowski, prezes Stronnictwa	3
2. Nowi członkowie	6
• Przyjmowanie nowych członków - <i>Instrukcja ZG</i>	6
3. Nowe koła	7
• Tworzenie nowych kół - <i>Instrukcja ZG</i>	7
• Przykładowy porządek dzienny zebrania założycielskiego	7
• Przykładowy protokół z zebrania założycielskiego koła	7
• Przykładowy protokół komisji skrutacyjnej	8
• Zatwierdzenie koła - <i>Instrukcja ZG</i>	8
4. Okręgi	9
• Ordynacja wyborcza Delegatów na Zjazd Okręgowy - <i>Uchwała RN</i>	9
• Przykładowy porządek obrad Zjazdu Delegatów	9
• Przykładowy regulamin obrad Okręgowego Zjazdu Delegatów	9
• Przykładowy regulamin wyboru władz okręgowych	11
• Przykładowe sprawozdanie komisji mandatowej	13
5. Składki	14
• Podział składek - <i>Uchwała RN</i>	14
• Zbieranie składek - <i>Instrukcja ZG</i>	14
6. Różne	14
• Reprezentowanie i zajmowanie stanowiska - <i>Instrukcja ZG</i>	14
• Sprawozdania - <i>Uchwała RN</i>	15
• Terminy - <i>Instrukcja ZG</i>	15
• Zjazdy sprawozdawcze - <i>Uchwała RN</i>	15
• Quorum - <i>Instrukcja ZG</i>	15
7. Uwagi o prowadzeniu pracy organizacyjnej - Andrzej Świtalski	16

Poradnik organizacyjny

NOWI CZŁONKOWIE

Przyjmowanie nowych członków

Instrukcja ZG ChD-SP z 9 stycznia 1993 r. z poprawkami z 14 października 1993 r. i 12 listopada 1994 r.

1. Złożenie deklaracji
  - a/ Kandydat na członka Chrześcijańskiej Demokracji - Stronnictwa Pracy składa pisemną deklarację zaopatrzoną w podpisy dwóch członków popierających, a następnie zaproszony zostaje na zebranie koła, do którego chce należeć;
  - b/ Gdy w danej miejscowości nie ma koła, deklarację składa się do organizacji okręgowej, która może zlecić danej osobie zorganizowanie nowego koła;
  - c/ Gdy w danej miejscowości nie ma koła i nie można jej przypisać do okręgu, deklarację można złożyć w dziale organizacyjnym najbliższego Zarządu Okręgowego lub do Zarządu Głównego;
  - d/ Deklarację można też złożyć w dowolnej komórce organizacyjnej ChD-SP, która skieruje kandydata na członka do właściwego koła.
2. Oryginał deklaracji zostaje w kole. Kopie /kserokopie/ przekazujemy do biura Zarządu Okręgu oraz do działu organizacyjnego Zarządu Głównego.
3. Zebranie koła może poprosić kandydata o przedstawienie się. Zebrani mogą też zadawać pytania kandydatowi.
4. Opinie w sprawie przyjęcia zebrani wyrażają w obecności kandydata.
5. Członków przyjmuje Zebranie Koła zwykłą większością głosów w obecności więcej niż połowy członków Koła /§ 7 p. 2 Statutu ChD-SP/. **Decyzję należy wpisać w deklarację.**
6. Legitymację podpisuje prezes i sekretarz okręgowy. W województwach, w których okręg nie został utworzony legitymacje wystawia dział organizacyjny ZG z podpisem Prezesa Stronnictwa i Sekretarza ZG.7
7. Legitymacje są uroczystie wręczane na zebraniu koła.
8. Prezesi Zarządów Okręgowych otrzymują 20 szt. ponumerowanych legitymacji członkowskich in blanco do rozliczenia w ciągu 3 miesięcy z biurem ZG.
9. Zarządy okręgowe informują dział organizacyjny ZG o wydanych legitymacjach oraz przekazują kopie /kserokopie/ deklaracji z podpisem członków popierających oraz decyzją koła o przyjęciu danego członka.
10. **Każdy członek ChD-SP należy do jednego koła (§ 15 p. 1 Statutu).**
11. Gdy w pobliżu nie ma koła można przez okres 3 miesięcy mieć status organizatora koła. Uprawnienia do nadawania takiego statusu ma Zarząd Okręgowy, lub dział organizacyjny ZG. Po 3 miesiącach trzeba określić przynależność do konkretnego koła.
12. Istnieje możliwość zmiany, w tym także czasowej, przynależności do koła.

NOWE KOŁA

Tworzenie nowych kół

Instrukcja ZG ChD-SP z dnia 9 stycznia 1993 r. z poprawkami z 12 listopada 1994 r

1. Członkowie ChD-SP mogą należeć do jednego dowolnie wybranego koła.
2. Koło może wydelegować członka (członków) do utworzenia nowego koła w sąsiedniej miejscowości.
3. Zebranie założycielskie koła zwołuje osoba upoważniona przez Zarząd Okręgowy, bądź Zarząd Główny.
4. W zebraniu założycielskim uczestniczyć musi co najmniej 8 osób pragnących później działać w tym kole. Bierze w nim udział również przedstawiciel Zarządu Okręgowego, a gdy takiego nie ma na danym terenie - przedstawiciel Zarządu Głównego.
5. Zebranie należy protokołować. Protokół z zebrania założycielskiego w 3 egz. podpisuje przewodniczący zebrania i protokolant.
6. Koło zatwierdza Zarząd Okręgowy, gdy na danym terenie nie ma Zarządu Okręgowego, Zarząd Główny.
7. Podpisany protokół z zebrania założycielskiego oraz decyzje o zatwierdzeniu należy przesłać do działu organizacyjnego ZO i ZG.

Przykładowy porządek dzienny zebrania założycielskiego koła

1. Powitanie gości i zgromadzonych przez organizatora zebrania.
2. Wybór przewodniczącego zebrania i protokolanta.
3. Wystąpienia gości.
4. Wybór prezesa koła.
5. Wybór członków zarządu koła.
6. Wybór komisji rewizyjnej koła.
7. Wolne wnioski.

Po zebraniu ukonstituowanie się władz koła.

Przykładowy protokół z zebrania założycielskiego koła

W dniu ..... odbyło się zebranie założycielskie koła ChD-SP w ..... W zebraniu uczestniczyło ..... osób /w załączeniu lista obecności/. Zebranie otworzył organizator koła ..... Powitał gości i uczestników zebrania. Następnie dokonano wyboru przewodniczącego zebrania ....., protokolanta .....

Po tym zabrał głos przedstawiciel władz ChD-SP ....., który przedstawił podstawowe założenia programowe Stronnictwa, omówił sytuację polityczną w kraju oraz odpowiedział na pytania zgromadzonych.

W kolejnym punkcie przystąpiono do wyboru prezesa koła. Zgłoszono kandydatury

1. .... 2. ....

W głosowaniu tajnym prezesem koła został ..... (w załączeniu protokół komisji skrutacyjnej).

Kolejnym punktem zebrania był wybór zarządu i komisji rewizyjnej koła. Członkami zarządu zostali.....(w załączeniu protokół komisji skrutacyjnej). Członkami komisji rewizyjnej zostali.....(w załączeniu protokół komisji skrutacyjnej).

W wolnych wnioskach zaproponowano..... oraz wydanie komunikatu do miejscowej prasy o utworzeniu koła.

Po zebraniu Zarząd Koła ukonstytuował się następująco:

wiceprezes .....
sekretarz .....
skarbnik .....
członek .....

Komisja Rewizyjna ukonstytuowała się w sposób następujący:

przewodniczący .....
wiceprzewodniczący .....
sekretarz .....

*Protokolant
podpis*

*Przewodniczący zebrania
podpis*

Przykładowy protokół komisji skrutacyjnej

Komisja w składzie: przewodniczący ..... członek ..... członek ..... dokonała podliczenia głosów oddanych w wyborach na Prezesa Koła.

Zgłoszono następujące kandydatury na Prezesa Koła

1. .... 2. ....
Stwierdzono, że oddano głosów ważnych ..... nieważnych .....
1. Kandydat..... uzyskał .... głosów
  2. Kandydat..... uzyskał .... głosów
- Prezesem Koła został .....

miejscowość .....

data .....

podpisy członków komisji skrutacyjnej

Protokół z wyboru innych osób analogicznie do powyższego.

Zatwierdzenie koła

Instrukcja ZG ChD-SP z dnia 9 stycznia 1993 r z poprawkami z 12 listopada 1994 r

1. Zatwierdzenia koła dokonuje Zarząd Okręgowy po otrzymaniu protokołu z zebrania założycielskiego i wysłuchania sprawozdania swojego przedstawiciela uczestniczącego w tym zebraniu.
2. Jeżeli koło powstaje na obszarze nie posiadającym organizacji okręgowej, zatwierdzenia dokonuje ZG na wniosek kierownika działu organizacyjnego i na podstawie protokołu zebrania założycielskiego.

OKRĘGI

Ordynacja wyborcza delegatów na Zjazd Okręgowy

przyjęta przez Radę Naczelną 12 listopada 1994 r.

1. Należy stosować § 26 p. 1 Statutu ChD-SP.
2. Delegaci wybierani są na zebraniach kół przy udziale co najmniej połowy członków koła, posiadających legitymacje członkowskie i opłacone składki.
3. Delegatem może być tylko osoba z legitymacją członkowską i opłaconymi składkami
4. Delegatów na Zjazd Okręgowy wybiera się w proporcji "
5. W Zjazdach Okręgowych Tymczasowych biorą udział wszyscy członkowie z danego Okręgu.

Przykładowy porządek obrad Okręgowego Zjazdu Delegatów

- 1) Otwarcie obrad i powitanie gości.
- 2) Wybór przewodniczących i sekretarza.
- 3) Uchwalenie porządku obrad.
- 4) Uchwalenie regulaminu obrad.
- 5) Wybór Komisji (Mandatowej, Uchwał i Wniosków, Wyborczej i Skrutacyjnej).
- 6) Przemówienia gości.
- 7) Sprawozdanie ustępujących władz .
- 8) Protokół Komisji Mandatowej o prawomocności Zjazdu.
- 9) Uchwalenie absolutorium.
- 10) Uchwalenie regulaminu wyborów władz Okręgu.
- 11) Wybory Prezesa Okręgu.
- 12) Propozycje uchwał.
- 13) Ogłoszenie wyników wyborów na Prezesa Okręgu..
- 14) Wybory Zarządu Okręgowego.
- 15) Dyskusja o zadaniach Stronnictwa w Okręgu.
- 16) Ogłoszenie wyników wyborów do Zarządu.
- 17) Wybory Okręgowej Komisji Rewizyjnej i Okręgowego Sądu Organizacyjnego.
- 18) Zamknięcie obrad.

Przykładowy regulamin obrad Okręgowego Zjazdu Delegatów

Rozdział I

Uczestnicy, sposoby głosowania

1. W Okręgowym Zjeździe Delegatów uczestniczą z głosem stanowiącym:
  - a) delegaci wybrani w kołach na podstawie ordynacji wyborczej uchwalonej przez Radę Naczelną ChD-SP;
  - b) prezesi kół, członkowie Zarządu Okręgowego, Okręgowej Komisji Rewizyjnej, Okręgowego Sądu Organizacyjnego, Posłowie i Senatorowie ChD-SP z terenu Okręgu oraz członkowie Stronnictwa wchodzący w skład lokalnych władz samorządowych.
2. Poza wyborami do władz okręgowych głosowania są jawne. Na wniosek poparty przez co najmniej 1/10 delegatów, prowadzący zebranie zarządza głosowanie tajne.
3. Sposób przeprowadzenia wyborów określa regulamin wyborczy.
4. Głosowanie jawne odbywa się przez podniesienie mandatu.

Rozdział II Prezydium Zjazdu

1. Prezydium Zjazdu stanowią: Przewodniczący, 2 zastępców i sekretarz wybrany na Zjeździe.
2. Do obowiązków Prezydium należy:
  - a) zaproponowanie porządku obrad i przeprowadzenie głosowania nad jego przyjęciem;
  - b) sprawne przeprowadzenie obrad w zgodności z uchwalonym porządkiem obrad i regulaminem;
  - c) udzielanie głosu w kolejności zgłoszeń;
  - d) przyjmowanie wniosków formalnych;
  - e) przeprowadzanie głosowania;
  - f) podejmowanie decyzji o charakterze porządkowym;
  - g) za protokół odpowiedzialny jest Sekretarz Zjazdu.
3. Prowadzącemu obrady przysługuje prawo zwrócenia uwagi, że wystąpienie w rażący sposób zakłóca przyjęty regulamin lub dyskutant narusza normy obyczajowe. Po zwróceniu uwagi, gdy regulamin nadal jest naruszany prowadzący ma prawo odebrania głosu.

Rozdział III Komisje

1. Komisja Mandatowa liczy 3 osoby. Do zadań Komisji należy:
  - a) sprawdzenie prawidłowości wydania mandatów delegatom;
  - b) stwierdzenie prawomocności zebrania;
  - c) czuwanie nad quorum.
2. Komisja Uchwał i Wniosków liczy 5 osób. Do zadań Komisji należy przyjmowanie, opracowywanie i przedkładanie Zjazdowi wniosków i projektów uchwał.
3. Komisja Skrutacyjna do głosowań jawnych składa się z 3 osób. Zadaniem Komisji jest obliczanie głosów we wszystkich jawnych głosowaniach, zarządzonych przez Prezydium Zjazdu.
4. Komisja Wyborcza składa się z 5 osób. Zadaniem Komisji jest przeprowadzenie głosowań tajnych określonych regulaminem lub zarządzonych przez Prezydium Zjazdu. W skład Komisji nie mogą wchodzić delegaci kandydujący do władz Okręgu.

Rozdział IV Ogólne zasady obrad

1. Głosu na Zjeździe udziela wyłącznie prowadzący obrady - według kolejności zgłoszeń.
2. Każdy upoważniony do zabierania głosu ma prawo do jednego wystąpienia w czasie trwania dyskusji w określonej sprawie.
3. Dyskusja powinna być prowadzona wyłącznie na temat zgodny z porządkiem obrad.
4. Wystąpienie nie może przekraczać 3 minut. Przedłużenie czasu wystąpienia wymaga zgody większości delegatów.
5. Delegatom przysługuje prawo do repliki w wystąpieniu nie dłuższym niż 1,5 minuty.
6. Zgłoszenia do dyskusji następują w formie pisemnej do Prezydium Zjazdu.
7. Prawo do zabierania głosu poza kolejnością przysługuje upoważnionym przedstawicielom poszczególnych Komisji Zjazdowych w zakresie tematyki prac danej komisji.
8. Delegaci w głosowaniu jawnym mogą ustalić zamknięcie dyskusji przed wyczerpaniem listy zabierających głos. Osoby, które nie zostały dopuszczone do głosu mogą złożyć pisemne wnioski proponowanej wypowiedzi do protokołu lub do Komisji Uchwał i Wniosków.

- 9. Wnioski i propozycje zmian do projektu uchwał delegaci składają na piśmie do Komisji Uchwał i Wniosków.
- 10. Wnioski formalne składane na piśmie przez delegatów przewodniczący zebrania poddaje pod głosowanie poza kolejnością. Do wniosków formalnych zalicza się wszystkie wypowiedzi, które nie dotyczą spraw będących przedmiotem obrad, a jedynie sposobu obradowania, przebiegu dyskusji, form głosowania itp.

Rozdział V
Uwagi końcowe

- 1. W sprawach nie objętych niniejszym Regulaminem decyduje Zjazd Delegatów.
- 2. W przypadku rozbieżności zdań co do interpretacji niniejszego Regulaminu, obowiązuje wykładnia ustalona przez Przewodniczącego obrad w konsultacji z zastępcami.

Przykładowy regulamin wyboru władz okręgowych

Rozdział I
Postanowienia wstępne

- 1. Regulamin ustala sposób postępowania przy zgłaszaniu kandydatów oraz sposób przeprowadzania wyborów przez Zjazd Okręgowy:
  - a) Prezesa Zarządu Okręgowego;
  - b) Zarządu Okręgowego;
  - c) Okręgowej Komisji Rewizyjnej;
  - d) Okręgowego Sądu Organizacyjnego;
  - e) Przedstawiciela Okręgu do Rady Naczelnej.
- 2. Do zgłaszania kandydatów oraz do głosowania upoważnieni są wyłącznie delegaci obecni na Zejeździe i posiadający ważne mandaty.
- 3. Wybory są ważne jeżeli bierze w nich udział więcej niż połowa delegatów upoważnionych do głosowania.
- 4. Komisja Wyborcza składa się z 5 członków.

Rozdział II
Zgłaszanie kandydatów

- 1. Kandydatami mogą być wyłącznie delegaci na Zjazd Okręgowy.
- 2. Sposoby zgłaszania kandydatów:
  - a) każdy delegat ma prawo do zgłaszania kandydatów;
  - b) liczba kandydatów zgłoszonych przez delegata nie może być większa niż liczba miejsc mandatowych na danej liście wyborczej;
  - c) zgłoszenie może nastąpić po uzyskaniu zgody kandydata.
- 3. Zgłoszenia przyjmuje Komisja Mandatowa po okazaniu mandatu przez zgłaszającego delegata.
- 4. Po trzykrotnym wezwaniu przewodniczącego zebrania i braku dalszych zgłoszeń, lista kandydatów zostaje zamknięta, po uprzednim odczytaniu.
- 5. Lista kandydatów musi zawierać więcej nazwisk niż jest miejsc mandatowych na danej liście.

Rozdział III**Kandydaci na listy wyborcze**

1. Kandydaci zobowiązani są do złożenia oświadczenia, w którym wyrażają zgodę na umieszczenie na listach wyborczych.
2. Czas prezentacji kandydatów (prezentacja własna i odpowiedzi) powinien być jednakowy i zostanie ustalony przez Komisję Wyborczą na podstawie liczby zgłoszeń.
3. Kandydat ma prawo i powinien wziąć osobisty udział w prezentacji.

Rozdział IV**Karty wyborcze**

1. Komisja Wyborcza na podstawie list wyborczych przygotowuje karty wyborcze, przy czym karta wyborcza powinna zawierać:
  - a) objaśnienia do którego głosowania służy;
  - b) imienny wykaz kandydatów wg. kolejności zgodnej z listami wyborczymi.
2. Karty wyborcze podpisane przez Komisję Wyborczą wydawane są przed głosowaniem wyłącznie obecnym delegatom za okazaniem mandatu.

Rozdział V**Głosowanie**

1. Wyboru władz okręgowych dokonuje się wyłącznie w głosowaniu tajnym.
2. Delegat pozostawia na liście nie skreślone nazwisko kandydatów, na których głosuje.
3. Liczba kandydatów, na których głosuje delegat, nie może przekroczyć liczby miejsc mandatowych danej listy.
4. Karta głosowania jest nieważna jeżeli:
  - a) nie jest oryginalna;
  - b) liczba nieskreślonych kandydatów przekracza liczbę miejsc mandatowych;
  - c) znajdują się na niej dopiski.
5. Komisja Wyborcza zapewni możliwość wyłącznie osobistego złożenia głosów przez wszystkich obecnych delegatów z zachowaniem tajności głosowania.

Rozdział VI**Obliczanie i publikowanie wyników głosowania**

1. Obliczanie wyników głosowania dokonuje Komisja Wyborcza na podstawie oddanych kart do głosowania.
2. W przypadku wątpliwości co do ważności karty do głosowania decyzje podejmuje Komisja Wyborcza w składzie co najmniej 50%.
3. Za wybranych uważa się kandydatów w liczbie odpowiadającej liczbie członków danej władzy, którzy otrzymali kolejną największą liczbę głosów, jednak więcej niż połowę ważnych głosów.
4. Po dokonaniu obliczeń Komisja Wyborcza sporządza protokół z wyszczególnieniem:
  - a) liczby obecnych delegatów, liczby głosujących, liczby głosów ważnych i nieważnych;
  - b) wszystkich kandydatów z podaniem uzyskanych głosów;
  - c) listy wybranych do władz.

Protokół sporządzony jest w 3 egzemplarzach dla: przewodniczącego obrad, Komisji Mandatowej, Komisji Wyborczej.

- 5. Wyniki głosowania ogłasza przewodniczący Komisji Wyborczej na wniosek przewodniczącego obrad.
- 6. W przypadku nie wybrania w pierwszym głosowaniu wszystkich członków określonej władzy ze względu na nieuzyskanie przez kandydata wymaganej liczby głosów, przewodniczący zebrania ogłasza przeprowadzenie drugiej tury głosowania.

Rozdział VII

II tura głosowania

- 1. Komisja Wyborcza na podstawie protokołu sporządza karty wyborcze do II tury głosowania wg. zasad określonych analogicznie jak w pierwszej turze (Rozdział IV).
- 2. Kandydatami do II tury są osoby, które w pierwszym głosowaniu nie uzyskały wymaganej liczby głosów przy czym liczba tych kandydatów nie powinna być większa niż dwukrotna liczba miejsc do obsadzenia po pierwszej turze (odpadają kandydaci z najmniejszą liczbą głosów).
- 3. Głosowanie w II turze przeprowadza się wg. zasad rozdziału V.
- 4. Za wybranych uważa się kandydatów w liczbie odpowiadającej liczbie wolnych miejsc po I turze głosowania, dla członków danej władzy, którzy otrzymali kolejno największą liczbę głosów, jednak nie mniej niż połowę głosów ważnych.
- 5. Obliczanie wyników głosowania oraz sposób sporządzania protokołu wykonuje się wg. zasad rozdziału VI, pkt. 1, 2, 3, 4.

Rozdział VII

Postanowienia końcowe

- 1. Te same zasady odnoszą się do III tury wyborów.
- 2. W przypadku braku wypełnienia miejsc mandatowych po III turze głosowania, przeprowadza się IV turę i dalsze, aż do momentu zapełnienia wszystkich wolnych miejsc mandatowych.
- 3. Po zakończeniu obrad Komisja Wyborcza zabezpiecza wszystkie karty do głosowań i przekazuje je do przechowania na okres 3 miesięcy Komisji Rewizyjnej.

Przykładowe sprawozdanie komisji mandatowej

Komisja mandatowa Okręgowego Zjazdu Delegatów w okręgu ..... w składzie ..... po przeanalizowaniu protokołów z kół z wyboru delegatów na zjazd okręgowy i analizie zaświadczeń o odprowadzaniu składek do Okręgu i ZG stwierdza:

- 1. w kole ..... liczba delegatów wybranych na zjazd odpowiada stanowi odprowadzanych składek i wydanych legitymacji oraz został prawidłowo dokonany wybór z uwzględnieniem quorum i w sposób tajny. Liczba wybranych i zaakceptowanych delegatów wynosi .....
- 2. w kole ..... liczba delegatów wybranych wynosi ..... Natomiast z przedstawionej dokumentacji wynika, że powinno być wybranych jedynie ..... Ponieważ brak:
  - a) składek odprowadzonych do Okręgu
  - b) składek odprowadzonych do ZG
  - c) odpowiedniej liczby legitymacji członkowskich.

W związku z powyższym komisja mandatowa wnioskuje, aby uznać wybór ..... delegatów, a ..... delegatów wybranych w kole nie uznać.

Quorum liczone od liczby delegatów wynosi ..... Komisja stwierdza, że zjazd jest prawomocny.

data .....

podpisy Komisji Mandatowej

SKŁADKI

Podział składek

Uchwała Rady Naczelnej z 25 czerwca 1994 r. z poprawkami z 12 listopada 1994 r

1. Minimalna miesięczna składka wynosi 20 000 zł. Z tego:
  - a) 50% pozostaje do dyspozycji kół;
  - b) 25% zostaje przekazane do dyspozycji zarządu okręgu;
  - c) 25% należy przelać do ZG.
  - d) w przypadku kół samodzielnych /bez okręgu/ 60% sumy składek ma być przekazana do ZG
2. Składki muszą być odprowadzane regularnie, co kwartał.
3. W wyjątkowych wypadkach koło może obniżyć kwotę /bezrobotni, emeryci itp./
4. Powyższa uchwała wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1994 r.

Zbieranie składek

Instrukcja ZG ChD-SP z 9 stycznia 1993 roku z poprawkami z 12 listopada 1994 r

1. Składki zbiera skarbnik koła.
2. Składki można opłacać za jeden miesiąc, bądź z wyprzedzeniem na wiele miesięcy.
3. Bez względu na okres za jaki jest regulowana składka (do tyłu czy do przodu) obowiązującej aktualna wysokość uchwalona przez Radę Naczelną
  - a) można wpłacać wyższe składki niż uchwalają Rada Naczelna
  - b) władze koła lub okręgu w szczególnych przypadkach - mogą obniżyć lub zwolnić członka z płacenia składek - nie może to mieć jednak wpływu na ilość pieniędzy odprowadzanych do ZO i ZG.
  - c) osoby będące na prawach organizatora koła przekazują 100% zebranych składek organowi, który nadał im ten status.
4. Skarbnik koła dokonuje wpisu do legitymacji w rubryce „Zapłacono składki” stwierdzając tym samym, że legitymacja jest ważna do dnia, do którego składki zostały opłacone.
5. Płacenie składek i ich odprowadzenie ma wpływ na przedstawicielstwo we władzach wyższych i quorum o czym decydują statutowe instancje Stronnictwa.

RÓŻNE

Reprezentowanie i zajmowanie stanowiska

Instrukcja ZG ChD-SP z dn. 9 stycznia 1993 roku z poprawkami z 12 listopada 1994 r

1. Stosuje się § 36 p. 2 i 3.
2. Wszelkie propozycje deklaracji politycznych, porozumień i innych działań politycznych o zasięgu krajowym muszą być uzgodnione z Zarządem Głównym, wszelkie inne z właściwą strukturą organizacyjną.

3. Każdy Zarząd ChD-SP reprezentuje Stronnictwo na terenie sobie właściwym, jednak polityka jego musi być zgodna z Programem, Statutem, uchwałami Kongresu, Rady Naczelnej i bieżącą polityką Zarządu Głównego.

Sprawozdania

Uchwała RN ChD-SP z 12 listopada 1994 r

1. Każdy zarząd koła i każdy zarząd okręgu jest zobowiązany do składania kwartalnych sprawozdań organizacyjnych i finansowych do Zarządu Głównego. Koła czynią to za pośrednictwem okręgów (tam gdzie nie ma okręgów bezpośrednio do ZG)
2. Zarząd Główny jest zobowiązany do składania sprawozdania politycznego i finansowego na każdym posiedzeniu Rady Naczelnej.
3. Na wezwanie Rady Naczelnej członek Zarządu Głównego jest zobowiązany do złożenia pisemnego sprawozdania ze swojej działalności.

Terminy

Instrukcja ZG ChD-SP z 9 stycznia 1993 roku potwierdzona 12 listopada 1994 r

1. O zebraniach sprawozdawczo-wyborczych koła należy zawiadomić wszystkich członków Koła najpóźniej na 10 dni przed zebraniem.
2. Pozostałe zebrania Koła odbywają się w terminach ustalonych przez Koło, bądź jego Zarząd.
3. Wybór delegatów na Zjazd Okręgowy trzeba zakończyć na dwa tygodnie przed datą Zjazdu.

Zjazdy sprawozdawcze

Uchwała RN ChD-SP z 12 listopada 1994 r

Okręgowe zjazdy sprawozdawcze za rok 1994 powinny się odbyć do 31 stycznia 1995 r.

Quorum

Instrukcja ZG ChD-SP z 9 stycznia 1993 roku z poprawkami z 12 listopada 1994 r

1. Stosuje się § 7 p. 2, §60 i §363 Statutu ChD-SP, oraz art. 2 Ordynacji wyborczej delegatów na Zjazd Okręgowy.
2. Zaległości okręgów w odprowadzaniu składek do ZG wskazujące na zmniejszającą się liczbę członków spowodują wystąpienie ZG do RN o przekształcenie Zarządu Okręgu w Tymczasowy Zarząd Okręgu, co spowoduje utratę prawa do pełnoprawnego przedstawiciela w Radzie Naczelnej.

Uwagi o prowadzeniu pracy organizacyjnej

Odbudowane Stronnictwo działa już ponad 5 lat, a jeszcze w wielu miejscach słyszy się pytania:

co robić?

jak prowadzić działalność polityczną w kołach i okręgach?

jak przy takim zobowiązaniu zachęcić ludzi do działalności politycznej?

jak przy takich trudnościach finansowych zbierać składki członkowskie?

Nie sądzę, aby udało mi się poniższym tekstem rozwiązać wszystkie tego typu problemy, ale w miarę możliwości, chciałbym pomóc swoimi przemyśleniami w budowaniu lepszych struktur ChD-SP. Rozpocznijmy od podstawowej komórki Stronnictwa, czyli koła.

1. Koła

Na początek kilka zasad o charakterze podstawowym.

- A. zasada rodzinności
- B. zasada uczestnictwa
- C. zasada pracy
- D. zasada odpowiedzialności
- E. zasada współpracy

A. Chrześcijańska Demokracja programowo zajmuje się rodziną, czerpie też z jej wzorców koncepcję do budowania swoich struktur. Koło jest podstawową komórką Stronnictwa i podobnie jak podstawowa komórka społeczna czyli rodzina ma charakter przygotowawczy i wychowawczy. Atmosfera koła też musi przypominać rodzinę, a więc musi ją ożywiać duch przyjaźni, zrozumienia, solidarności, współpracy i współodpowiedzialności.

B. Koło musi być aktywne, tzn. powinno uczestniczyć w życiu społeczności, na której terenie działa. Żadna uroczystość patriotyczna, religijna, czy okazjonalna nie może odbyć się bez udziału członków koła jako oficjalnych jego przedstawicieli. Co więcej wskazane jest by to koło było inicjatorem różnych imprez i akcji.

Głównym miejscem zainteresowania koła jest samorząd lokalny, w którego pracach koniecznie trzeba uczestniczyć, jeżeli nie poprzez własnych radnych, to poprzez przedstawicieli w komisjach samorządowych i przysłuchiwanie się sesjom rady. Jak najszersze uczestnictwo w pracach samorządu jest jednocześnie praktycznym przygotowaniem się do kolejnych wyborów samorządowych i zdobywaniem doświadczenia politycznego.

Koło musi mieć kontakt z prasą lokalną, którą trzeba zainteresować pracami koła.

Należy utrzymywać kontakty z osobami znaczącymi w środowisku; wójtem, księdzem proboszczem, lekarzem itp.

C. Wszystko co mamy w Stronnictwie zarówno w sensie duchowym jak i materialnym zawdzięczamy pracy naszych słynnych poprzedników i obecnym czasem nieudolnym wysiłkom. Niektórym marzą się bogaci sponsorzy, którzy mieliby zastąpić nasze wysiłki. Do pracy zobowiązuje nas jednak zarówno tytuł Stronnictwa, jak i jego Program.

D. Polityk bez poczucia odpowiedzialności prędzej czy później się skompromituje lub skończy w więzieniu. Odpowiedzialność za dane słowo, za funkcję, którą się pełni, za Stronnictwo, za Polskę, to wszystko wartości, których trzeba się uczyć najpierw w rodzinie, a później w organizacji społecznej czy politycznej.

Czasem wydaje się nam, że tak mało od nas zależy. Złości nas nieodpowiedzialność innych. Warto zastanowić się nad własną odpowiedzialnością.

E. Koło, w którym członkowie nie współpracują ze sobą nie będzie miało sukcesów w miejscu swojego działania. Podobnie będzie funkcjonował okręg, którego koła toczą spory o tzw. wpływy. Stronnictwo jako całość też nie poszerzy swoich wpływów, jeżeli jego komórki nie będą współdziałać ze sobą.

Struktury polityczne w Polsce są bardzo rozproszone. Realizacja jakiegos programu bez odpowiedniego wsparcia politycznego jest często niemożliwa. Potrzebna jest współpraca różnych podmiotów dla przeprowadzenia poszczególnych celów, bądź szeroko zakrojonych programów. Współpraca ta i różnego rodzaju koalicje nie mogą być jednak zawierane do realizacji celów sprzecznych z Programem ChD-SP.

Kilka uwag o roli osób pracujących w kole:

PREZES,

lider koła i Stronnictwa na tym terenie. Całe koło musi pracować na jego pozycję. To nie znaczy, że on jest tylko od reprezentowania. Według chrześcijańsko-demokratycznych zasad każda władza nawet ta najmniejsza jest służbą. On pracuje i kieruje tak kołem, aby nikt nie miał wątpliwości, że za chwilę tak samo dobrze pokieruje zarządem gminy, czy miasta. Jest wszędzie i czuwa nad wszystkim, a obok siebie ma:

SEKRETARZA,

który jest jego prawą ręką. Czuwa nad pracą koła i jego dokumentacją. Prowadzi protokoły zebrań i pisze sprawozdania. Trudniejsze rozmowy, gdzie trzeba czasem podnieść głos, bierze na siebie (prezes bowiem nie może wdawać się w jakiegokolwiek awantury). Jest najaktywniejszą, najruchliwszą, nawet najbardziej ostro występującą osobą w kole.

SKARBNIK

to szef finansów koła i nie tylko rejestrator jego wydatków, ale aktywny człowiek od pomnażania kasy. Musi wiedzieć ile w tej kasie jest i czy starczy na komorne, prąd i telefon, oraz czy koło zgodnie z przyjętymi zasadami na czas wesprze nadrzędne struktury Stronnictwa, które też za podobne sprawy muszą zapłacić. Składki zbiera się ciężko, ale mimo wszystko jest to najprostszy sposób wpływów finansowych do Stronnictwa. W tym miejscu warto zauważyć jak wiele zależy od skarbnika koła, który jako jedyny w Stronnictwie ma taki prosty instrument dochodów. Zawsze do tego może bezpośrednio odwołać się do honoru i odpowiedzialności poszczególnego członka, który nieregularnym płaceniem składek nie chce chyba blokować działalności Stronnictwa.

Miejscowy „minister skarbu” zawsze przygotowany jest do wewnętrznej jak i zewnętrznej kontroli swojego „resortu”. Pełna dokumentacja zarówno wpływów jak i wydatków jest nadzorowana przez

KOMISJĘ REWIZYJNĄ,

która nie tylko kontroluje działalność finansową koła, ale i zgodnie z zasadą rodzinności wspiera skarbnika w jego działaniach. Poza tym w kole są:

INNI CZŁONKOWIE,

którzy zgodnie z własnymi talentami, których nikomu nie brakuje, zajmują się np. pomocą charytatywną, działalnością kulturalną, współpracą z organizacjami społecznymi, działalnością związkową. Istotne jest, aby przy wszystkich tych działaniach nie zapominać o Stronnictwie, a wręcz niemal natrętnie i z dumą podkreślać, że jest się jego członkiem, wymieniając czasem jego obecne i wcześniejsze zasługi.

Jeszcze kilka uwag szczegółowych:

Demokracja to nie nieustający bałagan, gdzie co chwila zmienia się lidera. Gdzie krytykuje się kogokolwiek - „bo ja na niego nie głosowałem”. Nie głosowałeś twoją winą, oddałeś więc decyzję komu innemu i nie ma się czym szczycić - jest to przykład nieodpowiedzialności. Głosowałeś na kogoś innego, a przeszedł inny kandydat - wniosek z tego jeden za mało włożyłeś pracy i wysiłku, aby wypromować swojego kandydata. Nie ma co się obrażać, odchodzić, czy przeszkadzać temu, który został wybrany. Spróbuj swoimi koncepcjami „zarazić” domniemanego przeciwnika. Może wcale nim nie jest i chętnie skorzysta z twoich propozycji. Jeżeli nie korzysta najpierw warto się zastanowić, czy są one słuszne. Jeżeli całkowicie jesteście przekonani o słuszności głoszonej koncepcji, a wybrana osoba nie chce ich realizować, czekamy do kolejnych wyborów, na tyle czynnie by nasze koncepcje dało się zrealizować. Trzeba jednak pamiętać, że różnicą poglądów nie przekreśla człowieka.

Na lidera koła, okręgu, Stronnictwa została wybrana konkretna osoba. Bądźmy więc konsekwentni, szanujmy nasz wybór. Różnice poglądów wyrażamy we własnym gronie. Na zewnątrz jest to nasz lider, którego cenimy, a przynajmniej powstrzymujemy się od krytykowania.

Konsekwencja działania wymaga szacunku dla Programu Stronnictwa i respektowania jego Statutu. Jeżeli te dokumenty nie są zgodne z naszymi przekonaniami, starajmy się je zmienić na najbliższym Kongresie, albo zmieniamy ugrupowanie, do którego należymy. Mówienie zaś, że to nie mój Program, lub że ja jestem przeciwny temu Statutowi, jest bez sensu i zakrawa na wewnętrzną destrukcję.

Stronnictwo nie jest federacją luźnych, samodzielnie pracujących okręgów, kół i osób, lecz partią polityczną o charakterze demokratycznym, w której szanuje się wolę większości, lub rezygnuje z działalności. Innej możliwości nie ma, chyba że chce się pomagać przeciwnikom politycznym w rozbijaniu ugrupowania.

2. Okręgi

Wszystkie zasady i uwagi dotyczące koła można zastosować odpowiednio do pracy okręgu. Dodatkowo do zarządu okręgu można wybrać:

WICEPREZESA lub WICEPREZESÓW

odpowiedzialnych za poszczególne działy pracy w okręgu, bądź zastępujących prezesa w czasie jego nieobecności. Wiceprezes, trzeba o tym pamiętać, nie jest prezesem i swoje działania musi uzgadniać z liderem okręgu. Nie ma bowiem i nie może być rozbieżności w

zewnątrznej polityce poszczególnych osób z tego samego ugrupowania. Różnice są omawiane i głosowane na posiedzeniach zarządu okręgu. Decyzja przegłosowana obowiązuje wszystkich bez względu na to czy brali udział w głosowaniu, czy też głosowali przeciw. Decyzję można zmienić w następnym głosowaniu, jeżeli są nowe elementy uzasadniające taką zmianę. Osoby mające inny pogląd powinny uszanować przekonanie większości lub opuścić gremium, z którym się nie zgadzają.

SZEFA DZIAŁU ORGANIZACYJNEGO,

osoba, która musi czuwać nad działalnością kół na terenie okręgu, oraz dbać o to by powstawały następne, zarówno terenowe jak i środowiskowe.

RZECZNIKA PRASOWEGO,

który dba o to, aby Stronnictwie bez przerwy się pisało w lokalnej prasie, mówiło w lokalnym radio i oglądało w lokalnej telewizji. Gdyby była np. blokada informacyjna musi zadbać o to by najistotniejsze decyzje docierały do społeczeństwa w postaci ulotek czy broszur. Czyni starania, aby powstała lokalna gazeta Stronnictwa.

Dodatkową komórką w okręgu jest:

SĄD ORGANIZACYJNY

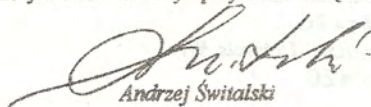
do rozwiązywania wewnętrznych konfliktów tak, aby pozostały „w rodzinie”.

3. Władze centralne

Wszystkie zasady i uwagi dotyczące kół i okręgu można zastosować odpowiednio do pracy władz centralnych.

Dodatkowo warto zwrócić uwagę i przypomnieć wszystkim członkom Stronnictwa, że tzw. centralizm demokratyczny jest reliktem minionej epoki. W związku z tym swojej bierności nie starajmy się usprawiedliwiać, krytyka władz nadrzędnych, które to nie wydały instrukcji, co trzeba robić. Nie ma wątpliwości, że im wyższa funkcja w Stronnictwie tym większa odpowiedzialność, ale ani organizacji, ani poważania, ani też finansów ChD-SP nie zbuduje się centralnie, bez konkretnej pracy poszczególnych członków w kołach i okręgach.

Takiej wydajnej pracy dla Stronnictwa, dla chrześcijańsko-demokratycznego programu dla Polski życzę wszystkim naszym członkom i sympatykom. Szczęść Boże

Andrzej Świtalski

wiceprezes d/s organizacyjnych

Spis treści

1. Wprowadzenie - Tomasz Jackowski, prezes Stronnictwa	3
2. Nowi członkowie	6
• Przyjmowanie nowych członków - <i>Instrukcja ZG</i>	6
3. Nowe koła	7
• Tworzenie nowych kół - <i>Instrukcja ZG</i>	7
• Przykładowy porządek dzienny zebrania założycielskiego	7
• Przykładowy protokół z zebrania założycielskiego koła	7
• Przykładowy protokół komisji skrutacyjnej	8
• Zatwierdzenie koła - <i>Instrukcja ZG</i>	8
4. Okręgi	9
• Ordynacja wyborcza Delegatów na Zjazd Okręgowy - <i>Uchwała RN</i>	9
• Przykładowy porządek obrad Zjazdu Delegatów	9
• Przykładowy regulamin obrad Okręgowego Zjazdu Delegatów	9
• Przykładowy regulamin wyboru władz okręgowych	11
• Przykładowe sprawozdanie komisji mandatowej	13
5. Składki	14
• Podział składek - <i>Uchwała RN</i>	14
• Zbieranie składek - <i>Instrukcja ZG</i>	14
6. Różne	14
• Reprezentowanie i zajmowanie stanowiska - <i>Instrukcja ZG</i>	14
• Sprawozdania - <i>Uchwała RN</i>	15
• Terminy - <i>Instrukcja ZG</i>	15
• Zjazdy sprawozdawcze - <i>Uchwała RN</i>	15
• Quorum - <i>Instrukcja ZG</i>	15
7. Uwagi o prowadzeniu pracy organizacyjnej - Andrzej Świtalski	16

DOKUMENTY PROGRAMOWE

CHRZEŚCIJAŃSKIEJ DEMOKRACJI -
- STRONNICTWA PRACY

DEKLARACJA PROGRAMOWA - VI KONGRES CHD-SP
ZARYS PROGRAMU - RADA NACZELNA CHD-SP

Warszawa, grudzień 1994 r

DEKLARACJA PROGRAMOWA

UCHALONA PRZEZ VI KONGRES CHD-SP 20.02.1994

DEKLARACJA PROGRAMOWA

Chrześcijańskiej Demokracji - Stronnictwa Pracy
UCHWALONA PRZEZ VI KONGRES CHD-SP 20.02.1994

Chrześcijańska Demokracja - Stronnictwo Pracy jest partią polityczną zrzeszającą ludzi ze wszystkich grup i warstw społecznych, którzy uznają chrześcijańską koncepcję człowieka i jego miejsce w społeczeństwie oraz dążą do realizacji zasad moralności chrześcijańskiej zarówno w życiu prywatnym, jak i społecznym opierając się na wskazaniach nauki społecznej Kościoła.

ChD-SP uznaje jako podstawowe swoje zadanie ugruntowanie i poszerzenie zasad chrześcijańskiego współżycia między ludźmi i narodami. Dlatego też uważamy siebie za spadkobierców tych polskich tradycji politycznych, które wywodzą się z ducha swobód i tolerancji reprezentowanych przez największych polskich mężów stanu - twórców Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Konstytucji 3 Maja.

Czerpiemy z dorobku ideowego swoich poprzedników - Chrześcijańskiej Demokracji, Narodowej Partii Robotniczej oraz Unii z okresu II wojny światowej, powodujemy się na ich przywódców: Wojciecha Korfanteo, Ignacego Paderewskiego, Władysława Sikorskiego, Józefa Hallera, Karola Popiela, Jerzego Brauna i innych. Przyjmujemy za podstawę program uchwalony przez Kongres Stronnictwa Pracy w dniu 15 lipca 1945 roku w Warszawie ze szczególnym uwzględnieniem traktowania pracy ludzkiej dla pożytku społecznego jako najwyższego prawa i obowiązku obywatelskiego.

ChD-SP opiera się na zasadach wspólnoty narodowej, niepodległości państwa, wolności i poszanowania jednostki, solidarności społecznej, sprawiedliwości i praworządności oraz demokracji.

Państwo i jego ustrój

Państwo polskie - współwłasność wszystkich obywateli o równych prawach i obowiązkach za główny cel stawia stworzenie warunków dla rozwoju duchowego i materialnego jego mieszkańców. Cel ten jest realizowany poprzez:

- oparcie stanowionego prawa państwa o naturalne prawa osoby ludzkiej, a to prawa do wolności i prawa do własności;
- oparcie ustroju państwa na zasadzie pomocniczości oraz podziale władzy na ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą rozgraniczając ich kompetencje i uniemożliwiając koncentrację władzy przez jedno ogniwo przy założeniu sprawnego systemu prezydencko-parlamentarnego z prezydentem wybieranym w wyborach powszechnych;
- upodmiotowienie społeczeństwa przez rozwijanie samorządności, a szczególnie umocnienie samorządów terytorialnych;
- zapewnienie suwerenności i niepodległości państwa przez umocnienie jego zdolności obronnej i integralności;

- zapewnienie bezpieczeństwa obywateli i ochronę ich życia i mienia;
  - konsekwentne przestrzeganie zasad równości i sprawiedliwości.
- Państwo powinno zapewnić: ochronę rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych - ochronę wolności osobistych:
- współpracę z Kościołem katolickim;
  - powszechność nauczania podstawowego i średniego przy równoprawnym istnieniu publicznych i niepublicznych placówek oświatowych;
  - systemu opiekuńczego w oparciu o zasadę pomocniczości;
  - utworzenie niezależnego od budżetu systemu ubezpieczeń społecznych;
  - ochronę własności i swobody podejmowania działalności gospodarczej oraz przeciwdziałanie reglamentacji i monopolom;
  - zapewnienie obywatelom ochrony zdrowia przez gwarancję dostępności publicznej i niepublicznej opieki zdrowotnej i profilaktyki;
  - ochronę środowiska naturalnego działającą w sposób efektywny.

Polityka społeczno - gospodarcza

Uznajemy zasadę prymatu pracy ludzkiej przed kapitałem.

Własność, naturalne prawo osoby ludzkiej, uważamy za nienaruszalną i ściśle związaną z powinnością użytkowania dla dobra własnego i społecznego.

Opowiadamy się za prywatyzacją sektora państwowego poprzedzoną sprawiedliwą reprivatyzacją z wyłączeniem działów istotnych dla sprawności państwa i jego bezpieczeństwa oraz stworzeniem korzystnych warunków dla powstawania nowych podmiotów gospodarczych.

Dążymy do wyrównania poziomu cywilizacyjnego na wsi i w małych ośrodkach przez rozbudowę infrastruktury i wspierania rodzinnej produkcji rolnej.

Uważamy za konieczne stworzenie silnej, wymiennej waluty, skorelowanie emisji pieniądza ze wzrostem gospodarczym oraz dążenie do równowagi budżetowej.

Opowiadamy się za stworzeniem stabilnego i prostego systemu podatkowego uwzględniającego stan rodzinny podatnika.

Naszym celem jest zapobieganie bezrobociu i zapewnienie godziwych warunków pracy i płacy.

Polityka zagraniczna

Najważniejszym zadaniem polityki zagranicznej jest ochrona suwerenności Państwa Polskiego, zapewnienie bezpieczeństwa zewnętrznego i należnego miejsca w społeczności międzynarodowej. Osiągnięcie tych celów, w obecnej rzeczywistości możliwe jest przez wejście w struktury NATO. Naszym celem jest integracja w ramach Europy Ojczyzn z zachowaniem tożsamości narodowej. Jesteśmy natomiast przeciwni tworzeniu sztucznych układów regionalnych.

Ochronę i wspieranie Polaków na obczyźnie traktujemy jako narodowy obowiązek.

Śrem, 20 lutego 1994 roku

ZARYS PROGRAMU

CHRZEŚCIJAŃSKIEJ DEMOKRACJI -STRONNICTWA PRACY
uchwalony przez Radę Naczelną ChD-SP w dniu 10 grudnia 1994 r.

WSTĘP.

Polska znów znalazła się w okresie trudnym i niebezpiecznym. Nastąpiło zubożenie społeczeństwa, utrwaliły się struktury postkomunistyczne na wszelkich szczeblach administracji oraz gospodarki, spotykamy się z powszechnym spadkiem autorytetu władzy państwowej i samorządowej, widzimy nasilającą się walkę z Kościołem.

Przyczyny obecnego stanu Rzeczypospolitej są złożone. Składają się nań zaszłości demoralizującej, komunistycznej nomenklatury i jest to niewątpliwie przyczyna podstawowa lecz nie jedyna. Z perspektywy minionych lat możemy ocenić działania kolejnych ekip rządzących Polską. Sposób sprawowania władzy, a przede wszystkim rezultaty sprawiają, że ocena ta jest negatywna. Począwszy od układu okrągłego stołu, po przez politykę "grubej kreski" i politykę "dialektycznego" liberalizmu aż do koalicji "antyteczkowej" i rządów lewicy mamy do czynienia ze swoiście pojmowanym interesem narodowym. Polska jest źle rządzona, dalej trwa brutalna walka o władzę. Walcząc o władzę, wykorzystując wszystkie możliwości, większość walczy *de facto* o pieniądze za wszelką cenę.

Dopóki nie ukróci się powstawania przestępczych fortun, nie rozbije mafijnych powiązań w strukturach administracji państwowej wszystkich szczebli oraz w gospodarce i nie przywróci się najzwyczajszej sprawiedliwości, jednakowej dla rządzących i rządzonych, to żadne frazesy typu "państwa prawa", "wchodzenia do Europy" czy "Polska na czele reform ustrojowych" oraz cząstkowe i często pod dyktando stanowione prawa nie przybliżą nas do demokratycznej stabilizacji. Często powtarzające się akcje strajkowe są poważnym ostrzeżeniem dla rządzących, że społeczeństwo nigdy nie zaakceptuje biedy i to w dodatku nierówno dzielonej.

Upadek moralności politycznej nie gwarantuje szybkiej zmiany. Kolejne rządy, bez względu na opcję prawicową czy lewicową, bez względu na obietnice, okazały się rządami kontynuacji. Samozadowolenie koalicji rządzącej w kwestiach gospodarczych i społecznych, przy rozrastającym się w społeczeństwie ubóstwie i zwiększającym się bezrobociu, świadczy o braku poczucia rzeczywistości.

Przywrócenie zasad etyki chrześcijańskiej w życiu społecznym, w tym uczciwości, solidności i odpowiedzialności stanowi podstawę odbudowy naszej Ojczyzny. Istnieje potrzeba przełomu moralnego, wewnętrznej przebudowy. W tej perspektywie, istotne znaczenie ma również wyraźna legitymacja moralna podstawowych zasad gospodarki rynkowej. **W istniejącej kryzysowej sytuacji państwa jedynym wyjściem jest budowa chrześcijańskich podstaw nowego ładu politycznego i gospodarczego.**

CZĘŚĆ I

I. KIM JESTEŚMY ?

Chrześcijańska Demokracja - Stronictwo Pracy, jest partią polityczną zrzeszającą wszystkich ludzi ze wszystkich grup i warstw społecznych, głównie jednak ludzi pracy najemnej, którzy uznają chrześcijańską koncepcję człowieka i jego miejsce w społeczeństwie oraz dążą do realizacji zasad moralności chrześcijańskiej zarówno w życiu prywatnym jak i społecznym, opierając się na wskazaniach nauki społecznej Kościoła oraz dorobku chrześcijańskiej demokracji w Polsce i w świecie.

ChD-SP, uznaje jako podstawowe swoje zadanie, ugruntowanie i poszerzenie zasad chrześcijańskiego współżycia między ludźmi i narodami. Uważamy dlatego siebie za spadkobierców tych polskich tradycji politycznych, które wywodzą się z ducha swobód i tolerancji, reprezentowanych przez największych polskich mężów stanu - twórców Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Konstytucji Trzeciego Maja. Czerpiemy z dorobku ideowego swych poprzedników - Polskiego Stronictwa Chrześcijańskiej Demokracji, Narodowej Partii Robotniczej i Związku Halerczyków, Stronictwa Pracy i Unii z czasów II wojny światowej a także Chrześcijańsko Demokratycznego Stronictwa Pracy i Chrześcijańskiej Demokracji, powołujemy się na ich przywódców - Wojciecha Korfańtego, Ignacego Padrewskiego, Władysława Sikorskiego, Józefa Hallera, Karola Popiela, Jerzego Brauna, Władysława Siłę-Nowickiego i innych. Przyjmujemy za podstawę program uchwalony przez Kongres

Stronnictwa Pracy w dniu 15 lipca 1945 r w Warszawie. Odwołujemy się do współczesnego dorobku chrześcijańskiej demokracji oraz doświadczeń zrywu solidarnościowego w Polsce w latach osiemdziesiątych.

II. ZASADY, KTÓRYMI SIĘ KIERUJEMY.

1. Wspólnota polska.

Stanowimy polityczną reprezentację wszystkich członków polskiej wspólnoty, którym to pojęciem obejmujemy zarówno wspólnotę narodową jak i państwową, uwzględniając historyczne, kulturowe i etniczne związki Polski bez względu na wyznawaną religię, używany potoczny język czy miejsce zamieszkania. **Jesteśmy zatem reprezentacją polityczną wszystkich obywateli polskich**, zamieszkałych w Polsce i poza jej granicami ale także wszystkich nie posiadających polskiego obywatelstwa i nie zamieszkujących na terenie Polski, a którzy czują się lojalnymi członkami polskiej wspólnoty. W tym duchu używamy pojęcia "Narodu Polskiego".

2. Państwo.

Państwo jest dobrem wspólnym obywateli i ma charakter pomocniczy stąd podkreślamy jego służebną rolę wobec narodu. Państwo służąc narodowi nie może być stawiane ponad prawem, nie może łamać jego naturalnych uprawnień ale winno działać na rzecz dobra wspólnego. Tym samym, państwo nie może być tylko celem samym dla siebie ale jest prawną i organizacyjną formą realizacji uprawnień narodu do samostanowienia, pewną formą jego kulturowej suwerenności.

3. Niepodległość.

Niepodległe Państwo Polskie jest niezbędnym warunkiem istnienia i rozwoju narodu polskiego, a przynależność do różnych związków międzynarodowych oraz powiązania traktatowe powinny służyć dobru powszechnemu nie naruszając zasady niepodległości.

4. Wolność i poszanowanie jednostki.

Wolność osobistą i społeczną traktujemy jako przyrodzone, niezbywalne prawa człowieka, związane ściśle z szacunkiem dla każdej osoby, ale także z odpowiedzialnością wobec drugiego człowieka i społeczeństwa, w którym żyjemy oraz całej ludzkości.

5. Solidarność społeczna.

Jesteśmy przeciwni wszelkiemu wyolbrzymianiu podziału społeczeństwa na antagonistyczne klasy i grupy społeczne, a w szczególności wykluczamy przeciwstawianie ich sobie i walkę klasową. Wspieramy natomiast różnego rodzaju wspólnoty, opierające się na gruncie chrześcijańskiej zasady solidarności i nauki społecznej Kościoła, a przeciwdziałające osamotnieniu człowieka tak powszechnemu we współczesnej cywilizacji.

6. Sprawiedliwość społeczna i praworządność.

ChD-SP uznaje zasadę sprawiedliwości społecznej jako prawo do równego startu życiowego i ubiegania się o stanowiska wymagające zaufania społecznego, a także prawo do posiadania własności majątkowej, traktowanej nie jako przywilej ale również jako obowiązek wobec społeczeństwa. Trwałym fundamentem życia państwowego jest praworządność czyli rządy prawa zgodnego z zasadą sprawiedliwości. Niezbędnym gwarantem wolności powinno być prawo chroniące osobistą godność człowieka.

7. Demokracja i tolerancja.

ChD-SP jest stronnictwem demokratycznym, dążącym do kształtowania życia publicznego zgodnie z wolą większości, wyrażoną w wolnych wyborach. Równocześnie stosujemy tolerancję dla mniejszości wyznaniowych i narodowościowych, czy też ludzi o odmiennym światopoglądzie, pod warunkiem, że głoszone przez nich idee i poglądy, nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla podstawowych zasad uznawanych przez naród polski i opartego na nich porządku publicznego

III. CZŁOWIEK I SPOŁECZEŃSTWO.

ChD-SP, w myśl wskazań katolickiej nauki społecznej, opiera się na personalistycznej wizji człowieka, przywiązując szczególne znaczenie do warunków rozwoju osobowości ludzkiej, żyjącej w harmonii ze społeczeństwem. Człowiek, posiada pewne niezbywalne prawa, których nikt nie może go pozbawić. Należą do nich przede wszystkim: prawo do godności osoby ludzkiej, prawo do życia od poczęcia do naturalnej śmierci, prawo wolności, prawo do pracy i godnego życia, prawo własności i wiele innych praw.

Człowiek żyjąc w społeczeństwie, może i powinien korzystać z tych praw. Korzystając z tych praw ma też względem społeczeństwa powinności dlatego preferujemy twórczą postawę obywatelską, realizującą się w pracy dla dobra kraju i całej ludzkości ale także dla własnego użytku.

ChD-SP podkreśla nienaruszalność prawa i obowiązku rodziców do wychowania dzieci i przekazania im tych wartości duchowych, które sami uznają i szanują. Za takie wartości, akceptowane praktycznie przez cały naród polski, uznaje się wychowanie według polskich i chrześcijańskich tradycji. Musi to uwzględniać przebudowany system wychowawczy i szkolnictwo zmierzające do umożliwienia swobodnego wyboru form i kierunków nauczania i uwzględniające postulaty społeczeństwa w zakresie wychowania dzieci i młodzieży, w tym także postulaty mniejszości narodowych i światopoglądowych.

ChD-SP uznaje prawo człowieka do godnego życia. Godne życie można osiągnąć przez uszanowanie godności osobistej człowieka oraz pracę ludzką, jako podstawowy czynnik rozwoju duchowego i materialnego człowieka, gdyż każdy kto może pracować winien spełniać tę powinność wobec siebie i społeczeństwa. Tylko praca może być źródłem utrzymania siebie i rodziny, źródłem dostatku społeczeństwa. Przez pracę, człowiek może również realizować prawo do własności. Realizując prawo własności, człowiek musi jednak pamiętać, że prawo to nie jest nieograniczone i rodzi obowiązki wobec społeczeństwa, które najpełniej realizują się w zasadzie solidarności społecznej.

IV. PAŃSTWO I OBYWATEL.

Państwo Polskie, odrodzone w 1918 r w rezultacie nieustającej walki o niepodległość, a szczególnie wielkich powstań narodowych w okresie zaborów, walk o niepodległość w I wojnie światowej oraz walk o granice i ocalenie egzystencji w latach 1919 - 1921 nie utraciło niepodległości w czasie II wojny światowej, czego symbolicznym wyrazem pozostała instytucja Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wygnaniu.

Niezawisłe i suwerenne państwo polskie stanowi niezbędny warunek egzystencji polskiego narodu, istnienia wolnej i pokojowej Europy oraz rozwoju chrześcijańskiej cywilizacji.

Państwo Polskie jest współwłasnością wszystkich obywateli, którzy mają równe prawa i obowiązki i których najwyższą powinnością jest służba dla osiągnięcia i strzeżenia pełnej niezawisłości i suwerenności państwowej. Rola państwa jest służebna wobec Narodu. Służąc Narodowi, nie może łamać jego naturalnych uprawnień ale działa na rzecz realizacji dobra wspólnego.

Państwo Polskie, współwłasność wszystkich jego obywateli o równych prawach i obowiązkach, za główny cel stawia stworzenie warunków i organizacji życia społeczno gospodarczego w kraju oraz duchowego rozwoju jego mieszkańców. Cel ten realizowany jest poprzez:

- oparcie stanowionego prawa państwa o naturalne prawa osoby ludzkiej, a to: prawa do życia, prawa do wolności, prawa do własności,
- ochronę prawną tych wartości (życia człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci),
- oparcie życia publicznego na ładzie moralnym i tolerancji,
- oparcie ustroju na zasadzie pomocniczości państwa oraz podziale władzy na ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą, rozgraniczając ich kompetencje i uniemożliwiając koncentrację władzy przez jedno z ogniw,
- upodmiotowienie społeczeństwa przez rozwijanie (zwiększenie kompetencji) samorządności terytorialnej,
- zapewnienie suwerenności i niepodległości państwa przez zbudowanie silnych sił zbrojnych oraz służb specjalnych,
- zapewnienie bezpieczeństwa obywateli, ochronę ich życia i mienia przez zbudowanie skutecznych służb policyjnych,
- ochronę naturalnych praw człowieka przez konsekwentne przestrzeganie zasad równości i sprawiedliwości,
- ochronę rodziny,
- ochronę wolności obywateli i wolności słowa, w tym wolności religijnej,

- współpracę państwa, Kościoła Katolickiego i związków wyznaniowych pojmowanych jako autonomiczne instytucje,
- powszechność nauczania podstawowego i średniego przy równoprawnym istnieniu szkół państwowych i niepaństwowych,
- budowę społeczeństwa opiekuńczego (system pomocy ku samopomocy) zwłaszcza na poziomie samorządu terytorialnego,
- utworzenie, niezależnego od budżetu systemu ubezpieczeń społecznych
- ochronę własności i swobody podejmowania działalności gospodarczej oraz przeciwdziałanie wszelkim formom reglamentacji i monopolom
- zapewnienie obywatelom dostępu do środków leczniczych w przypadku zagrożenia życia, promocję zdrowia, zapobieganie i leczenie chorób społecznych, z równoprawnym istnieniem państwowej i niepaństwowej opieki zdrowotnej,
- ochronę środowiska naturalnego przez spójny system prawno - organizacyjny i politykę edukacyjno - profilaktyczną.

V. KOŚCIÓŁ W ŻYCIU SPOŁECZNYM.

Opowiadamy się zdecydowanie za obecnością Kościoła w życiu społecznym przy pełnej jego autonomii. Kościół katolicki w Polsce zawsze służył Narodowi. Obok misji religijnej i nadprzyrodzonej, Kościół, wypełniał i wypełnia funkcje krytyczne, w oparciu o etykę chrześcijańską.

Krytykę tę wobec Państwa postrzegamy jako wskazania moralne, stwarzające warunki do pełnego rozwoju społeczeństwa wolnego i otwartego. Kościół ma pełne prawo do oceny kwestii politycznych.

W sytuacji wychodzenia Polski z komunistycznej zapaści, we wszystkich sferach życia, widzimy konieczność wzmoczonej aktywności Kościoła w budowie nowej świadomości chrześcijańskiego społeczeństwa, uświadomienia obowiązku czynnego i odpowiedzialnego uczestnictwa chrześcijan w życiu społecznym oraz politycznym.

Kościół, aby mógł funkcjonować w warunkach normalnych, do których dążymy, musi mieć swobodę i prawo m.in. do autonomii, do kultu zewnętrznego, do głoszenia i objaśniania prawd wiary, do wychowywania religijnego, do prowadzenia szkół, do tworzenia organizacji religijnych i charytatywnych, do własności i t.d.

Z niepokojem obserwujemy tendencje do wyeliminowania religii i Kościoła z życia społecznego.

Z całą mocą opowiadamy się przeciw państwu ateistycznemu i szerokiej laicyzacji społeczeństwa. W ramach demokratycznych struktur państwo ma obowiązek pozytywnego stosunku do ugrupowań religijnych, które mają prawa przedpaństwowe (człowiek przekracza sferę doczesną)

VI. ODBUDOWA ETYKI ŻYCIA SPOŁECZNEGO.

Konieczne jest przywrócenie zasad etyki chrześcijańskiej w życiu społecznym, w tym uczciwości, solidności i odpowiedzialności indywidualnej oraz grupowej.

Chrześcijański personalizm uznaje społeczny profil ludzkiej natury i szczególnie podkreśla godność osoby ludzkiej. Z faktu posiadania rozumnej natury i wolnej woli, człowiek dąży do dobra ogólnego, a w tej drodze kieruje się obowiązkiem, i odpowiedzialnością.

Całe życie społeczne, jego zasady, normy i instytucje powinny być skierowane ku dobru osoby, która jest zarazem częścią społeczności, a wznosi się ponad nią.

Do najważniejszych praw osoby ludzkiej zaliczamy, zgodnie z nauką Kościoła, prawo do życia i prawo do wolności. Prawa te nie mogą być ograniczane. W prawie wolności mieści się m.in. zagadnienie wolności religijnej.

Rozwój wolności osoby ludzkiej powinien być stymulowany przez warunki społeczno gospodarcze, rozwój moralny, system prawny i struktury społeczne. Na społeczeństwie ciąży obowiązek tworzenia optymalnych warunków do rozwoju i aktywności osoby. W tworzeniu tych warunków do najistotniejszych zasad należy zasada równości i sprawiedliwości. Podstawą równości jest godność osoby ludzkiej. Sprawiedliwość - przyznanie i udzielenie innym prawa - stanowi fundament stosunków międzyludzkich. Uważamy za konieczne respektowanie podstawowej zasady sprawiedliwości i praworządności: odpowiedzialności rządzących i rządzonych wobec prawa.

Ład demokratyczny wymaga zdecydowanej walki z przestępczością pospolitą i gospodarczą, w tym z rozkradaniem majątku narodowego. W tym kontekście widzimy konieczność rozliczenia systemu komunistycznego i

postkomunistycznego oraz wyciągnięcia wszelkich konsekwencji prawnych wobec osób winnych zbrodni przeciw Narodowi Polskiemu.

Istnieje potrzeba przełomu moralnego, wewnętrznej przebudowy. W tej perspektywie istotne znaczenie ma wyraźna legitymacja moralna podstawowych zasad gospodarki rynkowej. Katolicka nauka społeczna stanowi dla nas wezwanie do działania.

Zobowiązani jesteśmy do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym. Zobowiązani jesteśmy do demaskowania zła występującego we wszelkiej formie i postaci. **Tylko moralnie zdrowy naród może być w pełni wolny.**

VII. USTRÓJ WEWNĘTRZNY PAŃSTWA.

ChD-SP opowiada się za ustrojem politycznym Polski w pełni praworządnym, opartym na równowadze autorytetu i wolności. Z parlamentarnym ustrojem demokratycznym jest nieodłącznie związany pluralizm organizacji, grup, ruchów, środków informacji, środków opiniotwórczych itd. co sprzyja wszechstronnemu rozwojowi człowieka.

Warunkiem funkcjonowania ustroju demokratycznego jest istnienie partii, czyli alternatywnych sił politycznych, przygotowywanych do wymiany rządzących ekip. Partie polityczne reprezentują główne nurty opinii społecznej, państwo natomiast powinno stworzyć im warunki rozwoju i funkcjonowania. Partie polityczne pełnią swoją rolę przez przedstawienie społeczeństwu programów działania i personalnych alternatyw w procesach tworzenia rządu. **Są one odpowiedzialne wobec swojego elektoratu zarówno w funkcji rządzącej jak i opozycyjnej. Głównym zadaniem partii opozycyjnych w parlamencie jest kontrola działalności rządu.**

Istotnym elementem ustroju demokratycznego jest jawność życia publicznego i wynikająca z niej siła opinii publicznej, co jest szczególną gwarancją wolności politycznych i przestrzegania praw człowieka i obywatela. Istotną rolę w zapewnieniu jawności odgrywa wolna, a więc niecenzurowana prasa oraz inne środki masowego przekazu, umożliwiające kontrolę prawidłowości i praworządności działania organów władzy i innych instytucji publicznych. Chrześcijańska Demokracja - Stronnictwo Pracy, walcząc o wprowadzenie w Polsce ustroju demokratycznego, walczy tym samym o wolność prasy. Środowiska opiniotwórcze powinny mieć zapewnione odpowiednie warunki dla przedstawiania swoich poglądów, inicjowania różnych akcji i propagowania swych idei.

Musi istnieć wolność wypowiedzi dla każdego obywatela, swobodny dostęp do informacji z różnych źródeł oraz zapewniona prawnie możliwość obrony czci i dobrego imienia. ChD-SP postuluje przystąpienie Polski do międzynarodowych instytucji kontrolujących przestrzeganie praw człowieka.

Zgodnie z zasadą "pomocniczości" głoszoną przez Kościół, Chrześcijańska Demokracja - Stronnictwo Pracy przyjmuje zasadę: tyle władzy ile konieczne, tyle wolności ile możliwe.

ChD-SP opowiada się za demokratyczną ale silną i działającą sprawnie władzą państwową, a w szczególności:

- parlament powinien pochodzić wyłącznie z wolnych, pięcioprzymiotnikowych wyborów, do udziału w których mają prawo startu wszystkie partie polityczne, działające w ramach obowiązującego prawa,
- obowiązkiem państwa jest ułatwienie kampanii wyborczej wszystkim partiom politycznym na jednakowych warunkach,
- rząd, powołany przez Prezydenta po uprzedniej akceptacji Sejmu,
- prezydent RP jest powoływany w wyborach powszechnych,
- władza prezydencka nie ogranicza się wyłącznie do stanowiska "głowy państwa", symbolizującej jedność wszystkich władz, ale posiada możliwość faktycznej interwencji w obszar poszczególnych elementów władzy państwowej w przypadkach wyjątkowej wagi, przede wszystkim stanu zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- władza sądownicza jest niezależna od władzy ustawodawczej i wykonawczej zarówno przez system powoływania jak i w swoim działaniu.

ChD-SP popiera rozwój wszelkich form samorządu, który stanowi najlepszą drogę społecznego zaangażowania w sprawy dobra ogólnego. Szczególne znaczenie przypisujemy samorządowi terytorialnemu. Podział terytorialny kraju na jednostki samorządowe musi wynikać z polskich tradycji samorządowych i rzeczywistych potrzeb. Reorganizacja podziału administracyjnego kraju musi uwzględniać te czynniki. Samorządy wszystkich szczebli powinny pochodzić z wolnych i demokratycznych wyborów.

Samorząd terytorialny musi być wyposażony w odpowiedni zakres władzy i dostosowane do jej realizacji środki.

ChD-SP popiera tworzenie lokalnych stowarzyszeń i organizacji grupujących ludzi wokół problemów i spraw dotyczących terenu ich zamieszkania. Niezbędnym uzupełnieniem samorządu terytorialnego, wpływającym również z "zasady pomocniczości" są inne formy samorządowe.

CZEŚĆ II

I. POLITYKA ZAGRANICZNA.

Najważniejszym zadaniem współczesnej polityki zagranicznej Polski jest ochrona suwerenności państwowej, zapewnienie bezpieczeństwa zewnętrznego i należnego miejsca w społeczności międzynarodowej.

Gwarancją osiągnięcia wymienionych celów jest stworzenie nowego systemu bezpieczeństwa i współpracy międzynarodowej, na zasadach moralności chrześcijańskiej i upowszechnieniu świadomości, że przestrzeganie tych zasad jest równoznacznym z najlepiej pojętym interesem własnym poszczególnych państw.

Dążymy do osiągnięcia odpowiedniej równowagi w stosunkach europejskich przez uwzględnienie wkładu demokratyzujących się krajów środkowej i wschodniej Europy. Naszym celem jest Zjednoczona Europa Wolnych Ojczyzn, szanująca różnicowanie w jedności. Niepodległa i niezawisła Polska powinna dążyć do pełnej integracji z Europą, zarówno w wymiarze gospodarczym i kulturalnym, jak i włączenia do europejskiego systemu bezpieczeństwa. **To "wejście" i tworzenie Europy Ojczyzn może dokonywać się wyłącznie z zachowaniem naszej tożsamości narodowej, bowiem jakiegokolwiek ustępstwa na tzw. "wchodzenie regionami" jest ogromnym zagrożeniem różnicowania i destabilizacji społeczeństwa, a w konsekwencji państwa.**

W budowie nowego ładu w Europie, w okresie postkomunistycznym w krajach Europy Środkowej i Wschodniej, celowym wydaje się dążenie do zbliżeń regionalnych. Należy prowadzić otwartą politykę z krajami poza europejskimi, z potęgami gospodarczymi i politycznymi, czuwając nad równoważeniem zagadnień politycznych oraz gospodarczych w odniesieniu do skali światowej i europejskiej. Szczególnie nowej jakości nabrały zagadnienia polityki wschodniej.

O ile, w Europie Zachodniej, jest dążność do integracji, o tyle na wschodzie, rozbudzone zostały ogromnie niebezpieczne prądy nacjonalistyczne i szowinistyczne o tendencjach oraz ambicjach mocarstwowych. Wymaga to bacznej obserwacji, natychmiastowej reakcji w działaniach dyplomatycznych.

Przedmiotem szczególnej troski w działalności politycznej na wschodzie powinna być ochrona praw Polaków tam zamieszkałych. W Polsce uznajemy prawa mniejszości narodowych. Uważamy, że stosunki polityczne z tymi narodami należy układać w związku z ich stanowiskiem wobec praw ludności polskiej i w zależności od stosunku tych społeczeństw do polskich interesów państwowych.

Na wielu terenach, znajdujących się obecnie poza terytorium RP, ludność polska jest autochtoniczna, od wieków zamieszkująca na tych ziemiach. Wielu Polaków osiedlono wbrew ich woli na terenach pozaeuropejskich dawnego ZSRR. Ochronę i wspieranie Polaków żyjących na obczyźnie należy traktować jako narodowy obowiązek i stworzyć chętnym możliwość powrotu do Ojczyzny.

II. POLITYKA GOSPODARCZA.

Zasadniczo gospodarka powinna opierać się na własności prywatnej i funkcjonowaniu wolnego, konkurencyjnego rynku. Dążeniem władz państwowych powinno być szybkie zapewnienie dostępu do własności wszystkim obywatelom w różnych formach: indywidualnej własności hipotecznej, własności partycypacyjnej poprzez udziały akcyjne osób lub podmiotów gospodarczych. Zapewni to swobodę inicjatyw gospodarczych.

Jedną z form dostępu do własności powinna stać się reprivatyzacja bezprawnie zagrabionej własności lub wyrównanie odszkodowawcze. W okresie przejściowym konieczne jest zapewnienie kontroli państwa nad przekształceniami struktur własnościowych, przeciwdziałanie rozkradaniu i niszczeniu majątku państwowego oraz skuteczne likwidowanie afer, korupcji i przestępczości gospodarczej.

Stronnictwo opowiada się za pluralizmem własnościowym. Obok własności prywatnej, ze względu na dobro społeczne, istnieć winna własność spółdzielcza, własność osób prawnych, własność komunalna, oraz własność Skarbu Państwa w różnych formach. Własność publiczna musi zostać poddana wzmocnionej kontroli społecznej.

Udział Skarbu Państwa w przedsiębiorstwach nie może dawać państwu specjalnych uprawnień poza tymi, z których korzystają inne podmioty własności.

ChD-SP, opowiadając się za równością wszystkich sektorów gospodarczych dąży do równowagi między:

- efektywnością gospodarczą a zapewnieniem sprawiedliwości społecznej,
- między konkurencją a solidarnością,
- między odpowiedzialnością każdego człowieka za swój los a zabezpieczeniem społecznym.

ChD-SP, dążąc do społecznej gospodarki rynkowej opiera się na:

- prawie do wyboru formy własności;
- wolnej, prawem chronionej konkurencji;
- regulowaniu ruchu kapitałowego przez mechanizmy rynkowe;
- prawie do stowarzyszania się pracowników, pracodawców, rolników i innych grup interesów;
- obowiązku państwa do ingerencji w niezbędnych rozmiarach w procesy gospodarcze w szczególności w dziedzinie walki z monopolami;
- wspieranie postępu naukowo technicznego i ochrony środowiska naturalnego;
- zapewnienie możliwie równego startu życiowego wszystkim obywatelom;
- optymalnym zabezpieczeniu społecznym.

Podstawowymi dążeniami polityki gospodarczej w tym modelu powinny być zdaniem Stronnictwa:

- możliwie równomierne tempo wzrostu gospodarczego;
- możliwie pełne zatrudnienie, mimo nieuniknionych fluktuacji na rynku pracy, będących przede wszystkim wynikiem postępu technologicznego;
- stabilne ceny;
- silna i wymienna waluta;
- równowaga w bilansie obrotów międzynarodowych.

Państwo, musi podejmować działania na rzecz ochrony polskiego interesu gospodarczego. Niezbędne jest wypracowanie nowego, prawnego systemu finansowego i bankowego oraz zapewnienie stabilnej i nie wyniszczającej polityki podatkowej.

Kapitał zagraniczny powinien być skierowany na wspomaganie prywatnej działalności gospodarczej oraz na wsparcie zakładów, w stosunku do których będzie stosowany interwencjonizm państwowy i zarządzanie systemowe. Kapitał zagraniczny wchodzący w naszą gospodarkę musi być kontrolowany szczególnymi warunkami.

Nie można dopuszczać do wystawiania na sprzedaż gruntów czy też najlepszej części majątku narodowego w oparciu o zaniżoną jego wycenę. Kapitał zagraniczny powinien jednak korzystać z ułatwień w transferze zysków, ulg podatkowych i zachęt inwestycyjnych oraz wieczystego użytkowania gruntów państwowych.

Należy stworzyć warunki dla rodzimego i zagranicznego kapitału inwestującego w gospodarkę, w rozwój produkcji towarów o europejskim standardzie. Szczególną ochroną należy natomiast objąć te gałęzie krajowej produkcji przemysłowej i rolniczej, które są konkurencyjne w skali międzynarodowej i mogą otworzyć Polsce rynki wschodnie i zachodnie.

ChD-SP, przywiązuje duże znaczenie do samorządnej i niezależnej spółdzielczości, dostrzegając w niej chrześcijańskie korzenie, traktując ją jako jedną z form zespołowego gospodarowania dla wspólnego dobra zrzeszonych grup i dobra społeczeństwa. By mogła się ona odrodzić potrzebne są inicjatywy oddolne, powrót do podstawowych idei spółdzielczych oraz etyki chrześcijańskiej. Trzeba budować spółdzielczość od nowa, nie burząc jednak tego co zostało już zbudowane. Szczególną uwagę należy poświęcić zabezpieczeniu majątku spółdzielczego przed roztrwonieniem oraz rozgrabieniem.

Wymagane są zasadnicze zmiany systemowe prawa spółdzielczego i stowarzyszeniowego gwarantujące niezależną działalność gospodarczą podmiotów, ochronę przed centralizacją i biurokracją.

Zwiększenie zasobności kraju i poprawa warunków egzystencji uzależnione są od rozwoju produkcji we wszystkich dziedzinach ale przede wszystkim od rolnictwa. Rolnictwo powinno być wspierane przez państwo, tak jak w wielu państwach zachodnich poprzez dotacje, korzystne kredyty, ulgi podatkowe oraz ochronę celną.

Struktura polskiego rolnictwa, oparta na drobnych gospodarstwach rodzinnych, nie może być zmieniona bez woli ich posiadaczy. Powinna natomiast nastąpić produktywizacja różnych form gospodarki rolnej, począwszy od małych, nastawionych na produkcję ogrodniczą w wyspecjalizowanych kierunkach - do wielkich form wielkotowarowych.

Warunkiem rozwoju rolnictwa jest :

- wykorzystanie zamiłowań zawodowych rolników,
- skorelowanie cen środków produkcji z cenami produktów rolnych
- rozwinięcie infrastruktury rolnej,
- pomoc kredytowa, szczególnie dla młodych rolników,
- promocyjna polityka podatkowa.

W polityce gospodarczej, państwo musi ochraniać i wspierać rodziny zgodnie z katolicką "Deklaracją praw rodziny". W szczególności należy dążyć do tworzenia warunków do uruchamiania nowych miejsc pracy, restrukturyzacji przedsiębiorstw państwowych, organizacji robót publicznych i interwencyjnych, przekwalifikowania kadr w dążeniu do eliminowania bezrobocia, utrzymania godziwego poziomu życia emerytów i rencistów, ochrony zdrowia społeczeństwa, kształtowania warunków do kształcenia i zaspokajania potrzeb kulturalnych.

Państwo powinno popierać organizowanie i rozwój rzemiosła oraz małych spółdzielni wytwórczych, handlowych, spożywczych, mieszkaniowych i kredytowych oraz różnorodnych stowarzyszeń rozwijających także działalność gospodarczą i charytatywną.

Za racjonalne należy uznać te kierunki reformy gospodarczej kraju, które zapewnią rozwój potencjału intelektualnego, duchowego i społecznego narodu i gwarantują sprawiedliwy wzrost dobrobytu.

III. POLITYKA SPOŁECZNA.

Pragniemy Polski, gdzie człowiek jest podmiotem, gdzie system pomocy ku samopomocy pozwala mu się w pełni rozwijać i stwarza poczucie bezpieczeństwa socjalnego. Personalizm to dbałość o rozwój człowieka w jego naturalnym środowisku jakim jest rodzina. W obecnym okresie, gdy przekształcany jest system polityczny, społeczny i gospodarczy, polityka socjalna powinna wskazywać kierunki tych przemian. Szczególnie wspierająca i ochronna rola dotyczyć powinna: sfery pracy (w tym ochrona przed bezrobociem), ubezpieczeń społecznych, ochrony zdrowia, miejsca zamieszkania. Sfera pracy to pomnożenie w uzyskaniu własnych środków produkcji, własnego warsztatu pracy, takiego, w którym rozwija się uzdolnienia i inicjatywa pracującego. Pojawia się tu konieczność w dopomożeniu uzyskania kwalifikacji, a w etapie zagrożenia - zasiłku dla bezrobotnych i organizowania nowych miejsc pracy.

Ubezpieczenia społeczne powinny tworzyć nienaruszalny fundusz emerytalno - - rentowy nie związany z lecznictwem. Ubezpieczenia zdrowotne powinny tworzyć, obok funduszu państwowego, odrębny fundusz np. kasy chorych.

Miejsce zamieszkania, owo gniazdo, do którego człowiek w swej godności ma podstawowe prawo, gdzie skupia się rodzina, dom rodzinny, należy do szczególnie chronionych.

Celem polityki socjalnej jest rozwój socjalnego budownictwa mieszkaniowego, zapewniającego podstawowe potrzeby mieszkaniowe w oparciu o nisko procentowy kredyt mieszkaniowy.

Pomoc społeczna, jako element polityki socjalnej, ma za zadanie wypełnić pojawiające się szczeliny w systemie bezpieczeństwa socjalnego. Powinna uprzedzać zjawiska kryzysu i patologii. Dotyczyć to powinno szczególnie rodziny. Istotnym środkiem jest tu praca socjalna, często o charakterze profilaktycznym.

Państwo chrześcijańskie ma ukształtować prawo tak, by upodmiotowić społeczeństwo przez rozwijanie i wspieranie samorządności. Samorząd terytorialny jest miejscem, gdzie tworzy się kształt polityki społecznej, gdzie powstają instrumenty integracji środowiska, powstaje kształt społeczności lokalnej poprzez rozwój osoby i rodziny.

System zabezpieczeń tworzą ośrodki pomocy społecznej samorządu w oparciu o specyfikę środowiska.

Polityka społeczna państwa i samorządu ma obowiązek stworzyć warunki do usamodzielnienia się, wkraczającej w dorosłe życie, młodzieży po ukończeniu szkół, jest to szczególnie przejaw zasady pomocniczości. W stosunku do dzieci, polityka społeczna powinna dbać o pełny rozwój osobowy, z zapewnieniem możliwości wypoczynku i rekreacji. Sprawdzianem dla prawidłowego ukształtowania polityki społecznej, jest skala patologicznych zjawisk społecznych. Alkoholizm, narkomania AIDS, zabijanie nienarodzonych, prostytutka, przestępczość - to skutki złej polityki społecznej.

Na strukturę pomocy społecznej składają się zasadniczo cztery systemy: państwowy i samorządowy, samopomocy rodzinnej i sąsiedzkiej, rynkowy oraz samopomocy społecznej.

Należy stworzyć taki system podatkowy, który zachęcałby różne podmioty gospodarcze do zaangażowania się i wspierania działalności charytatywnej. Organizacje samopomocy, skupiające ludzi chcących poświęcić siebie dla innych, powinny być specjalnie wspierane.

Najważniejszym zadaniem jest obecnie utworzenie przestrzeni współdziałania wszystkich realizujących pomoc potrzebującym, aby była skuteczna i nie zniewalała, aby była wypełniana przez osoby dobre i mądre. Chrześcijańska Polska powinna być krajem prawdziwej wolności a nie zniewolenia.

Celem polityki społecznej jest dopomóc Polakowi by pomógł sobie, w każdym wieku i na każdym etapie rozwoju osobowości. Dążymy do budowy społeczeństwa opiekuńczego, a nie państwa opiekuńczego.

IV. RODZINA FUNDAMENTEM NARODU.

Podstawowym zadaniem chrześcijańskiego państwa jest ochrona i wsparcie rodziny, ochrona rodzinnego domu. Służyć temu powinien system ustawodawczy, poczynając od ustawy konstytucyjnej, zapewniający rodzinie status prawny, poprzez system gospodarczy ukierunkowany na zapewnienie odpowiedniego statusu materialnego, do systemu społecznego, w którym rodzina jako podstawowa komórka posiadałaby gwarancje socjalne.

Kobieta, mająca naturalne, szczególnie miejsce w rodzinie i społeczeństwie, powinna posiadać zagwarantowany dostęp do zadań publicznych, ale praca kobiety nie może być wynikiem przymusu ekonomicznego. Należy przywrócić możliwość pełnego oddania się kobiety w pracy dla domu i rodziny oraz szacunek dla takiej postawy.

Celem polityki gospodarczej powinno być stworzenie takich warunków by praca ojca zabezpieczała byt rodziny.

Przyszłość Polski stanowią dzieci i młodzież. Miarą człowieczeństwa jest odniesienie do nowego stworzenia od poczęcia i okoliczności w jakich do tego dochodzi, poprzez warunki wzrastania i usamodzielnienia. Rodzina jest przez to najważniejszym środowiskiem, bo tutaj następuje prokreacja, rodzi się obywatel i tutaj, w naturalny sposób, rozwija się i kształtuje.

Ochrona życia to prawo, które powinno nie tylko być wyrazem moralności Polaków, ale także chronić rozwój Polskiego Narodu.

Postęp naukowo techniczny, postęp w medycynie, rozwój opieki zdrowotnej, polityka socjalna, polityka ekonomiczna i gospodarcza powinny służyć życiu, przez to służyć Narodowi.

Drugim, najbardziej naturalnym zadaniem rodziców jest wychowanie dzieci. W rodzinie dziecko kształtuje swoją osobowość, wrażliwość i przygotowanie do życia w społeczeństwie, dlatego system prawa powinien gwarantować rodzicom prawo wychowawcze i pomoc w prawidłowym wypełnianiu zadań wychowawczych i opiekuńczych. Pomoc powinna być proporcjonalna do dysfunkcyjności rodziny i dotyczyć szczególnie rodziców młodych.

Wszystkie instytucje wychowawcze państwa powinny służyć rodzinie i gwarantować rodzicom prawo do wyboru wychowania zgodnego z wyznawaną przez nich religią.

Polska, będąc sygnatariuszem Konwencji Praw Dziecka, powinna wspierać wszystkie inicjatywy pomocy dzieciom zaniedbanym, opuszczonym i upokorzonym. Prawo powinno chronić dzieci przed przemocą ze strony dorosłych. Ponieważ **Naród to "Rodzina rodzin"** wszelkie instytucje powinny zapewnić jej pomoc gospodarczą, społeczną, pedagogiczną i kulturalną. Społeczne zadania rodziny, to obok prokreacji i wychowania, także wyrażanie opinii, odpowiedzialność za sprawy ustrojowe. Dlatego też należy zagwarantować polityczną podmiotowość stowarzyszeniom zrzeszającym osoby czy rodziny, podejmujące takie zadania. Należy wprowadzić zmiany służące rodzinie i dziecku w prawie adopcyjnym i kodeksie rodzinnie opiekuńczym.

Polityka mieszkaniowa państwa i samorządu powinna sprzyjać tak bardzo polskiej tradycji, którą przechowały rodziny mieszczańskie i wiejskie, rodzinnego domu wielopokoleniowego, gdzie panuje poczucie stabilizacji.

Istotnym czynnikiem mogącym chronić bądź niszczyć rodzinę, są środki masowego przekazu. Nie mogą one być narzędziem wychowania dzieci i młodzieży wbrew podstawowym wartościom moralnym, wyznawanym przez rodziców, w duchu kosmopolityzmu wbrew narodowym wartościom.

Najpełniej prawa rodziny wyraża Karta Praw Rodziny, ogłoszona przez Kościół Katolicki.

V. NAUKA I POLITYKA EDUKACYJNA.

Polityka edukacyjna powinna osadzać się na fundamencie chrześcijańskim, na wartościach, które przez wieki kształtowały nasze pokolenia. Jesteśmy za powszechnością podstawowego i średniego nauczania, przy równoprawnym istnieniu szkół państwowych i społecznych.

Uważamy za konieczne stworzenie materialnych podstaw kształcenia dzieci i młodzieży, zarówno przez instytucje państwowe jak i organizmy samorządowe, fundacje oraz osoby prywatne. Temu celowi sprzyjałyby m.in. specjalne ulgi podatkowe dla osób i instytucji tworzących oraz wspierających np. narodowy fundusz edukacyjny. Szczególnie szybkiego i sprawnego wykonania wymagają prace związane z oczyszczeniem się środowiska nauczycielskiego. Upadek polskiego szkolnictwa wiąże się przede wszystkim z upadkiem prestiżu zawodu nauczyciela, jego pauperyzacji i negatywnej selekcji przy naborze kadr nauczycielskich. Balast komunizmu w tym zakresie jest straszliwy. Miernoty, o nijakim obliczu, muszą odejść ze szkolnictwa.

Wychowanie dzieci, prowadzone w rodzinie, musi mieć uzupełnienie w szkole. Zadanie to mogą podjąć tylko ludzie prawi, o właściwym przygotowaniu merytorycznym. W okresie przejściowym należy wprowadzić zasadę powoływania na kierownicze stanowiska placówek oświatowych ludzi, którzy gwarantują swoją dotychczasową postawą właściwe ich prowadzenie.

Jesteśmy za pełną samorządnością szkół wyższych. Uważamy za celowe; w nowej sytuacji politycznej i ekonomicznej, zgrupowanie środków finansowych wyłącznie na wyższych uczelniach posiadających dobrą kadrę nauczycieli akademickich oraz odpowiednią bazę dydaktyczną.

Opowiadając się za ogólną zasadą dostępności do szkół wyższych, jesteśmy za wprowadzeniem częściowej odpłatności za studia, z możliwością zwolnień dla osób wykazujących się dobrymi postępami w nauce. Przy dużej złożoności problemu, należy niezwłocznie podjąć prace nad uporządkowaniem kryteriów doboru i oceny kadr nauczycieli akademickich, eliminując z nich osoby, których obecna pozycja oraz "dorobek naukowy" był ściśle związany z układami okresu komunistycznego. Usamodzielnienie szkół wyższych powinno m.in. być poprzedzone głębokimi zmianami personalnymi, bowiem w przeciwnym przypadku nastąpi ugruntowanie postkomunistycznych struktur i grup, których efekty działania ciążą do dziś.

Generalnie stawiamy na odnowienie kadr akademickich. Uważamy za konieczne opracowanie nowych zasad funkcjonowania szkolnictwa wyższego oraz instytutów naukowo-badawczych, określających ich pełną autonomię i samorządność, przy zachowaniu dotacji państwowych dla wybranych jednostek realizujących kluczowe zadania i cele państwa.

VI. POLITYKA KULTURALNA.

Warunkiem skutecznego funkcjonowania chrześcijańskiej demokracji i zbudowania na jej zasadach ustroju, jest rozwój duchowy społeczeństwa, poprzez swobodny rozwój kultury, w szerokim tego słowa rozumieniu. Kultura w swej istocie jest właściwym kształtem życia człowieka i jego rozwoju. Stanowi duchowe dziedzictwo Narodu, jest jego spoiwem. Zasadniczym zadaniem kultury jest wychowanie, kultura moralna, wynikająca z prawdziwości zasad i zgodności czynów. Wychowanie człowieka powinno odbywać się przede wszystkim w rodzinie i w społeczeństwie. Kultura jest dziełem społeczeństwa a nie państwa. Rola państwa jednak, może okazać się duża w kształtowaniu polityki kulturalnej i suwerenności kulturalnej narodu.

Szczególny nacisk należy położyć na wychowanie moralne i patriotyczne młodzieży. W przeszłości, piękną kartę w tym zakresie, spełniły katolickie stowarzyszenia młodzieży i skauting, upostaciowiony w Związku Harcerstwa Polskiego.

Polityka kulturalna państwa musi stanowić odzwierciedlenie dążeń i postaw ideowych całego społeczeństwa, i nie tylko wybranych ideologii. Dlatego też podstawowym warunkiem rozwoju kultury jest wolność wszelkich form publikacji oraz nieskrępowane kontakty międzynarodowe. Chrześcijańska Demokracja - Stronnictwo Pracy, uznając pełne prawo do pluralizmu w rozwoju kultury, preferuje te kierunki twórczości, które nawiązują do tradycji chrześcijańskich i stanowią kontynuację największego dorobku polskiej kultury narodowej.

Sięgając do własnych źródeł twórczego rozwoju musimy być otwarci na wymianę dóbr kulturalnych z całym światem, a szczególnie z naszymi najbliższymi sąsiadami. Dobra kultury powinny być dostępne dla najszerzych warstw społeczeństwa przez upowszechnienie czytelnictwa, teatru, filmów, muzyki, radia i telewizji i innych form rozpowszechniania wartościowych zdobyczy kultury polskiej i światowej. Szczególnego znaczenia nabierają środki

masowego przekazu, które muszą liczyć się z kulturą Narodu i jego historią, muszą liczyć się z wymogami etyki i respektować odpowiedzialność wychowawczą rodziny, a nie mogą być przekąźnikiem gwałtu terroru i pornografii.

Środki masowego przekazu powinny zostać uspołecznione.

Państwo nie może występować jako monopolista lecz powinno udzielać pomocy rozwojowi kultury przy współudziale Polaków i innych grup narodowościowych, tworzących w przeszłości wspólnotę państwową bądź wyznaniową. Rola państwa może w zasadzie sprowadzać się do mecenatu wspierającego rozwój kultury przez pobudzanie inicjatyw oraz udzielanie pomocy materialnej.

W sytuacji recesji gospodarczej mecenat państwa powinien objąć przede wszystkim ośrodki o dużym znaczeniu w życiu Narodu oraz ruch amatorski, kultywujący tradycje polskie.

Uważamy, że pełna komercjalizacja sfery kultury nie leży w interesie Narodu.

VII. BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA I SPOŁECZEŃSTWA.

W zapewnieniu bezpieczeństwa państwa niezbędna jest nowa polityka wobec wojska i policji, w zakresie zmian strukturalnych i kadrowych. Głównym zadaniem armii jest zabezpieczenie suwerenności i niepodległości państwa, a także ochrona interesu narodowego. Obecny kryzys gospodarczy wpływa niekorzystnie na możliwości obronne armii w złożonej sytuacji geopolitycznej Polski. Stary system obronny nie jest dostosowany do zachodzących w szybkim tempie procesów polityczno - społecznych w krajach postkomunistycznych. Generalnie sytuacja ta wymaga zasadniczych zmian. W ramach tworzonego obecnie nowego, demokratycznego systemu kierowania państwem, należy dokładnie określić uprawnienia Prezydenta, Sejmu i Rady Bezpieczeństwa Narodowego w zakresie systemu obrony. Zarówno system kompetencji, jak i odpowiedzialności tych organów, musi być przejrzysty, aby wykluczyć powstawanie sytuacji kryzysowych.

Musi zostać opracowana i przedstawiona w ogólnym zarysie strategia dotycząca bezpieczeństwa kraju oraz wypracowany nowy system obronny, którego głównym zapleczem zaopatrzeniowym powinien być rodzimy przemysł zbrojeniowy.

Ważnym zagadnieniem jest także budowa od podstaw założeń legislacyjnych tego systemu, w którym obok przygotowania nowej konstytucji należy także opracować nowe akty prawne dotyczące ustawy o kierowaniu obroną państwa w czasie pokoju i wojny, ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP oraz ustawy o służbie wojskowej.

Możliwie szybko należy zbudować wyspecjalizowaną, ochotniczą armię zawodową, uzupełnioną rezerwami przeszkolonych żołnierzy z poboru. Ma to być armia narodowa, która ma służyć Narodowi i Państwu, być świadoma tysiącletniej tradycji.

Bezpieczeństwo państwa zależy nie tylko od sprawności armii i systemu obronnego ale także od wartości zawiązanych sojuszy polityczno wojskowych. W aktualnej sytuacji politycznej Polska musi szukać zabezpieczenia swej suwerenności państwowej. Opowiadamy się za niezwłocznym udziałem Polski w strukturach NATO.

W związku ze szczególnym zagrożeniem życia jak i mienia obywateli widzimy potrzebę tworzenia silnych formacji porządkowych (policja, straż miejska itp.). Uważamy również, że siły te powinny być wyposażone w nowoczesne środki techniczne. Szczególnie ważne jest to w kontekście działań przeciwko coraz szerzej spotykanej zorganizowanej przestępczości.

Uważamy, że bezpartyjna policja, służąca podobnie jak Wojsko Polskie interesom narodu i państwa, winna reprezentować wysoki poziom etyczny i fachowy oraz być odpowiednio wynagradzana i wyposażona. Zintegrowana ze społeczeństwem musi stale godzić funkcję represji antykryminalnej z funkcją profilaktyczną.

VIII. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.

Dbłość o stan środowiska przyrodniczego wynika z poczucia odpowiedzialności za stan zdrowia narodu i bezpieczeństwa rodzin, jak również ze świadomości naszego moralnego zobowiązania wobec przyszłych pokoleń. Dlatego za konieczne uważamy prowadzenie racjonalnej polityki ekologicznej w państwie. Polityka ekorozwoju wymaga przebudowy obecnego systemu prawa ekologicznego. Do podstawowych zasad nowej polityki ekologicznej zaliczamy zasady:

- praworządności (jednoznaczne, ściśle przestrzegane przepisy),

- minimalizacji skutków działalności wytwórczej (tzn. zasada likwidacji zanieczyszczeń u źródła, poprzez modernizację technologii, wprowadzenie technologii bezodpadowych, neutralizację zanieczyszczeń),
- urynkowienia (zastosowanie mechanizmów rynkowych, wprowadzenie zasady "zanieczyszczający płaci", stosowanie innych rozwiązań np. ulg podatkowych za działalność proekologiczną itp.),
- uspołecznienia (udział społeczeństwa w procesie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego).

Realizacja powyższych zasad pociąga za sobą konieczność wprowadzenia spójnego systemu zarządzania środowiskiem, ze szczególnym podkreśleniem roli samorządu terytorialnego. Zła sytuacja gospodarcza państwa wymusza potrzebę hierarchizacji celów ochrony środowiska. Do podstawowych priorytetów zaliczamy ochronę zdrowia i życia ludzkiego, ograniczenie głównych zanieczyszczeń pyłowo gazowych powietrza atmosferycznego i ograniczenie zanieczyszczeń wód oraz zachowanie użytkowych zasobów przyrodniczych. Szczególna uwaga musi być zwrócona na następujące kierunki działania: modernizacja sektora paliwowo energetycznego, restrukturyzacja przemysłu, ograniczenie uciążliwości transportu, racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych i kopalin, ochrona zasobów przyrody.

Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego wymaga stworzenia sprawnego systemu monitoringu, obejmującego poszczególne elementy środowiska oraz wspierania i promowania polskiej nauki i myśli technicznej.

Niezbędny jest ścisły udział Polski w międzynarodowej współpracy oraz konsekwentne dążenie do wcielania i przestrzegania międzynarodowych konwencji.

Szczegółowego potraktowania wymaga uregulowanie spraw z krajami sąsiednimi (zanieczyszczenia transgraniczne).

Osiągnięcie europejskich standardów (EWG) środowiska w Polsce możliwe będzie stopniowo, przy założeniu pomocy z zewnątrz w zakresie finansowym (np. ekokonwersja) i rzeczowym (dostęp do nowoczesnych technologii i urządzeń ochrony środowiska) oraz naszej konsekwencji w realizacji nowej polityki ekologicznej i rozwoju własnego przemysłu pracującego na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego.

DEKLARACJA OTWARTOŚCI

Deklarujemy zdecydowaną wolę uczestnictwa w budowaniu politycznej formacji polskiej centroprawicy, w oparciu o przedkładane założenia programowe, ze wszystkimi ugrupowaniami, dla których drogą jest pojęcie wolności, sprawiedliwości i własności - uniwersalnych wartości chrześcijańskich - oraz poszanowanie narodowych tradycji.

Autentyczna dążność do realizacji wspólnego celu - **dobra Rzeczypospolitej i jej obywateli** - w sposób naturalny powinno prowadzić do organizacyjnego współdziałania. Otwartość i jednoznaczność poczynań wymaga kompromisu w określeniu sposobu osiągnięcia wytyczonego celu.

**Chrześcijańska Demokracja -
- Stronnictwo Pracy**

Spis Treści

DEKLARACJA PROGRAMOWA.....	1
ZARYS PROGRAMU.....	3
WSTĘP.....	3
CZEŚĆ I.....	3
I. KIM JESTEŚMY ?.....	3
II. ZASADY, KTÓRYMI SIĘ KIERUJEMY.....	4
1. Wspólnota polska.....	4
2. Państwo.....	4
3. Niepodległość.....	4
4. Wolność i poszanowanie jednostki.....	4
5. Solidarność społeczna.....	4
6. Sprawiedliwość społeczna i praworządność.....	4
7. Demokracja i tolerancja.....	4
III. CZŁOWIEK I SPOŁECZEŃSTWO.....	5
IV. PAŃSTWO I OBYWATEL.....	5
V. KOŚCIÓŁ W ŻYCIU SPOŁECZNYM.....	6
VI. ODBUDOWA ETYKI ŻYCIA SPOŁECZNEGO.....	6
VII. USTRÓJ WEWNĘTRZNY PAŃSTWA.....	7
CZEŚĆ II.....	8
I. POLITYKA ZAGRANICZNA.....	8
II. POLITYKA GOSPODARCZA.....	8
III. POLITYKA SPOŁECZNA.....	10
IV. RODZINA FUNDAMENTEM NARODU.....	11
V. NAUKA I POLITYKA EDUKACYJNA.....	12
VI. POLITYKA KULTURALNA.....	12
VII. BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA I SPOŁECZEŃSTWA.....	13
VIII. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	13
DEKLARACJA OTWARTOŚCI.....	14

Chrześcijańska Demokracja - Stronnictwo Pracy
Zarząd Główny, 00-585 Warszawa, ul. Bagatela 10 m 7

Nr legitymacji .....

Okręg (województwo)..... Kolo.....

Deklaracja członkowska

1. Nazwisko ..... 2. Imię .....
3. Rok urodzenia..... 4. Dokładny adres.....
5. Telefon ..... 6. Wykształcenie i zawód wyuczony.....
- Miejsce pracy /telefon/ i stanowisko .....

8. Przynależność do organizacji społecznych, zawodowych, duszpasterskich, politycznych:

	organizacja	funkcja	od - do

9. Praca na stanowiskach kierowniczych, albo w samorządach:

	organizacja	funkcja	od - do

10. Znajomość języków obcych:

	francuski	angielski	niemiecki	hiszpański	włoski	rosyjski	.....	.....
biegła								
dobra								
słaba								

11. Propozycje działalności w Stronnictwie

program	samorząd	organizacja	informacja	gospodarka	ekologia	polit.spol.	formacja	probl. rodzin	.....

Program ChD-SP znam, akceptuję i zobowiązuję się uczestniczyć w Jego realizacji.
Statut ChD-SP znam, akceptuję i zobowiązuję się Go przestrzegać.

.....
miejscowość i data

.....
podpis

Podpisy członków ChD-SP biorących na siebie odpowiedzialność za moralne i polityczne kwalifikacje kandydata:

Lp.	imię	nazwisko	kolo	nr leg	podpis
1.					
2.					

Zebranie Ogólne Kola w ....., decyzją z dnia..... przyjął
koleżankę/kolegę na członka ChD-SP

(podpis sekretarza)

(podpis prezesa)

Deklaracja członkowska jest dobrowolnym wyrazem chęci przynależności do Partii Politycznych, podpisanie jej zobowiązuje osobę podpisującą do godnego reprezentowania Stronnictwa, które w swych szeregach miało takich ludzi jak: Wojciech Korfaudy, Ignacy Paderewski, Władysław Sikorski, Karol Popiel, Feliks Koneczny, Jan Stanisław Jankowski, Jerzy Braun, Władysław Siła-Nowicki i wielu innych zasłużonych Polaków.

Wypełnianie deklaracji:

- 1. Kandydat na członka ChD-SP wypełnia wszystkie rubryki 1-11; wpisując dane czytelnie.
- 2. W miejscach, które nie dotyczą kandydata należy wpisać " - " lub "nie dotyczy".
- 3. Gdy zabraknie jakiejś rubryki dalszy ciąg należy napisać na niniejszej stronie, lub dołączyć proszę drugą kartkę. Pragniemy bowiem, aby informacja o naszych członkach była jak najszersza, aby móc właściwie wykorzystywać potencjał fachowości naszych członków.
- 4. Wpisujemy przynależność do różnych organizacji przeszłą i obecną, nie tając przynależności do organizacji aktualnie niezbyt dobrze ocenianych
- 5. Propozycje działalności - oznaczają nasze zainteresowania, z którymi poprzez pracę w ChD-SP, chcielibyśmy podzielić się z innymi członkami Stronnictwa.
- 6. Nie zapomnijmy podpisać ankiety i opatrzyć datą
- 7. Kandydat zwraca się do dwóch członków ChD-SP o poparcie jego kandydatury - bez tych podpisów deklaracja jest nieważna.
- 8. Tak wypełnioną deklarację należy złożyć do koła ChD-SP, do którego chce się należeć - każdy członek ChD-SP powinien należeć do jednego koła.

Wypełnianie przez koło:

- 1. Kandydat przyjmowany jest na członka ChD-SP przez Zebranie Ogólne Koła, do którego zgłosił akces.
- 2. Członek nie może należeć do więcej niż jednego koła.
- 3. Rubrykę o przyjęciu do koła podpisuje Prezes i Sekretarz Koła, zwracając uwagę, czy wszystkie rubryki deklaracji zostały wypełnione.
- 4. Kopię deklaracji należy niezwłocznie przekazać do Zarządu Okręgu i Zarządu Głównego.

Uwaga!

Deklaracje nie w pełni wypełnione będą zwracane do uzupełnienia.

